

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIII. évfolyam

Szubotica, VASÁRNAP 1922. október 15.

282. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58. Szerkesztőség 5-1)

Előfizetési ár negyedévre 90 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utlica 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utlica 1 (Leibach-palota)

Pribicevics is revizionista

Huszonnyó órával a demokráta párt rezolúciója után, amely a vidovdani alkotmány revíziójának minden kísérletét anatómia alá helyezte, az alkotmányhiú parlament front vezére, a revizionistákra kimondott anatómia legkelkeseredettebb követelése boismerte, hogy a sérthetetlen, nem revidálható vidovdani alkotmánynak van olyan rendelkezése, amely az ország érdekében fenntartani nem lehet. És ez a rendelkezés még hozzá az alkotmányhiú front vezérének és legelszántabb védelmezőjének, Pribicevics Szvetozárnak legsajátabb alkotása. Pribicevics kívánta az alkotmányba felvenni azt a rendelkezést, hogy az iskolákban csak a szülők kívánságára részesülnek a növendékek vallásoktatásban és védelmezte ezt olyan szívóssággal, heveséggel és elkeseredéssel, mint most a centralisztikus állami berendezkedést. Hiába hivatkoztak a rendelkezés ellenzői arra, hogy kötelező vallásoktatás nélkül az erkölcsi nevelés nálunk el nem képzelhető, hogy az igazi demokráciának egyáltalában nem integráns része ez a rendelkezés, hogy különböző kulturális viszonyok mellett dogmatikus okokból nem lehet egyforma rendelkezéseket alkalmazni és csak azért, mert az új osztályok és cseh közársaság hasonló rendelkezést vett fel a demokrácia követelményeképp az alkotmányba, még egyáltalában nem biztos, hogy ennek a törvénybeiktatása nálunk is a köztől fogja szolgálni. Pribicevics Szvetozár hajthatatlan maradt, a rendelkezés belekerült az alkotmányba és ha az alkotmány demokráciáját kellett bizonyítani, büszkén hirdették, hogy az az alkotmány, amely nem ismer kötelező vallásoktatást a felvilágosodottság a demokrácia és a haladás tetőpontján áll.

Igen természetes, hogy a tanügyi akarnokok és érdemszerzők közismert légioja látva, hogy a kötelező vallásoktatás mellözése a miniszter vesszőparipája, az alkotmánynak ezt az intézkedését oly brutálisan hajtották végre, hogy minden felekezeti pápásága felzudult ellene. Mindenekelőtt **kizárták a vallásoktatásból az összes felekezetek lelkészeit**, holott az alkotmány sehol sem tiltja, hogy a lelkésznek ne szabadjon az iskolában a vallástant tanítani, s tették ezt ugyanakkor, a mikor sorjába neveztek ki tanári képesítés nélküli lelkészeket — középiskolai tanárokká. Megtört volna az alkotmány, az alkotmány szellemének és a demokrácia alapelveinek minden sérelme nélkül olyan értelmezést is, hogy az összes tanintézetekben a vallásoktatás szervezete változatlan maradjon el a vallásoktatástól, akinek szülei önszántukból ezt a kívánságukat külön is kifejezik, vagyis hogy a szülő hallgatása a vallásoktatásban való részesítés kérdésében beleegyezésnek tekintendő. Ugyanazok a tanfértek és miniszteri adminisztrátorok, akik nem érezték demokratikus lelkiismeretük

furdalását, amikor a névvegyelemzés korszakalkotó találmányával százsámsra fosztották meg a középiskolai tanulókat a tanulás lehetőségétől, a vallásoktatás kérdésében nem ismertek megalkuvást.

És másfél évvel az alkotmány meghozatala után Pribicevics Szvetozár megtért és a vajdasági katolikus klérus képviselői előtt kijelentte, hogy belátja, hogy **kelet a kötelező vallásoktatás**, igéri is annak törvénybeiktatását olyan formában, hogy a vallásoktatást az illető felekezetek megalkuvást nyújtják.

Mivel fogják most bizonyítani a demokrácia szabadalmazott javílvói, hogy a Magyar Párt reakciós párt, mikor a miniszter most ugyan-**azt igéri, amit másfélhónappal ez előtt a Magyar Párt programjába felvett** és amit akkor ugyanennek a miniszternek a lívei reakciónak, időszerületnek, tulhajtottnak és re-

tett revizionizmusnak stigmatizáltak.

A miniszter akkor, amikor a kötelező vallásoktatást megígérte közzé esett, mint a zagrebi kongresszus résztvevőjével a követelésekkel, hogy az állam neve Jugoszlávia legyen és széles hatáskörű nagyobb területi önkormányzati egységekre osztassék fel.

Pribicevics Szvetozár huszonnyó órával azután, hogy pártját hozzákötötte a revízió anatómiájához, **revizionista lett**, mert ígértét az alkotmány megváltoztatása nélkül beváltani nem lehet.

Hátia nem túl hosszú idő múlva rájön majd ugyan a miniszter arra, hogy tulhajtott francia centralizmus nélkül is sörletlen maradhat az állam egysége, amint azt Proties Sztoján hirdeti, az a Proties Sztoján, aki nem féltette komoly és nemes radikálizmusát annak a kijelentésétől, hogy a vallásoktatásnak az iskolából való száműzésétől egyáltalában nincs elragadtatva.

Készül a jugoszláv-magyar kereskedelmi szerződés

Budapesti jelentés szerint **Jugoszláviával rövid időn belül megkezdődnek a tárgyalások a kereskedelmi szerződés megkötésére**. Ezek a tárgyalások voltaképpen már korábban kezdetüket vették, azonban megszakadtak, mert a beállított politikai helyzet kedvezőtlen atmoszférát teremtett a gazdasági kérdések nyugodt tárgyalásának. A tárgyalások fonala azonban nem szakadt meg és az előkészítő

munkálatok ugy Budapesten, mint Beogradban tovább folytak. Most a kérdés újból aktuálissá vált, mert a cseh-magyar kereskedelmi szerződésnek a napokban történő megkötése után azonnal **megkezdődnek a konkrét tárgyalások a magyar és jugoszláv kormányok között**. A híradás a Magyar Távirati Iroda hocsátotta közre, azonban azt Beogradból még nem erősítették meg.

Minden párt be akar kerülni a kormányba

Az ellenzéki pártok feltűnő frontváltoztatása

(L.) A belpolitikai élet krónikását minden nap újabb probléma elé állítja. A kormány toldozott hajóit csak nagy ügyvel-bajjal vízi tovább a zavaros vizeken, a pártok szerteszakadozva, frakcióra töredezve, de egyúvé kényszerítve és egymás mellé láncolva harcolnak a létért és a gazdasági kérdések, a külpolitika fontos napikérdései csak ideiglenesen, vagy sehogys sem intéződnék el. Mindenki érzi ennek a helyzetnek tarthatatlanságát és minden párt a választásokra készül. Minden párt **benn akar lenni a kormányban**, a miniszteri székekért soha sem látott tülekedés indult meg, minden más kérdésnél fontosabb lett a hatalom kérdése.

Mintha nem is egy olyan országban élénk, amelynek olyan választási törvénye van, mely a kormányon kívül álló pártoknak is lehetővé teszi a sikeres választási harcot. Mintha olyan választásra készülne a kormány, amely csak annak a pártnak juttat mandátumot, amely benn van a kormányban... Radicsék, még Radicsék is, egyszerre és minden bevezetés nélkül hajlandók lennének lemenni Beo-

Másképpen nem lehet magyarázni azt a nagy és fiedt igyekezetet, a mellyel a még tegnapi ellenzéki pártok, minden elvi indok nélkül, a kormány felé történek.

Ugy lehet — és ezt be kell, hogy vallják a legoptimistább kormánypártiak is — hogy tiszta választások esetén a kormányzó pártok közül az egyik, a demokratapárt, lényegesen kevesebb mandátumra számíthat, a radikálisok pedig nagy nyereségnek számolhatnak el, ha nem gyengülének meg jelentékenyen. Kétségtelen az is, hogy a provinciális pártok, Horvátországban a blokk, Boszniában a muzulmánok és a földművesek, Dalmáciában a blokk és földművesek, Szlovéniában a szlovén klerikálisok és a szocialisták tartományonként huzzák a talajt a két nagy párt lábai alól. Szomorú, sőt elcsüggesztő választási kilátások ezek a koalícióra nézve, egy tiszta választás esetére...

Ellenben például Bratiano is többséget kapott Romániában, bár Bratiano mögött nem állt az ország többsége.

Pasics is talán erre gondolt? Nem kellene az ördögöt előre a falra festeni, mondhatnák némelyek, de ennél nagyobb baj és következményekben talán elsősorban a magyarságra nézve, súlyosabb kimeneteli lenne az, ha nem szögeznék le azt a meggyőződésünket, hogy Beogradban készülnek valamire, amit homlokgyenest ellenkezik azzal, amit tiszta választásoknak szokás mondaní és amit nem is lehetne megcsinálni, ha a választói törvény becsületlen intézkedéseit végrehajtanák. Olyas valamire készülnek, amelynek már a híre is pánikot idézett elő az ellenzék soraiban, ugy, hogy a tegnapi harcos farkasok egyszerre gyáva bárányokká változtak.

A magyar kormány

cáfolja Kelebia átadásának híret

Legutóbb jelentették, hogy az SHS-magyar határmegállapításról a népszövetség előtt folyó tárgyalások folyamán fölvetődött az az a terv, hogy a Murán-tuli területet vendliakta vidékei ellenében Magyarország átadja Jugoszláviának a Subotícától északra fekvő községeket. Ilyen irányú megállapodást ugyan nem sikerült létrehozni, de a terv a népszövetségtől a nagykövetek tanácsa elé került.

A magyar kormány azonban most egy nyilatkozatban megcáfolja ezeket a híreket. Mint Budapestről jelentik, hivatalos helyről a következő nyilatkozatot adták ki szombaton:

„Több ízben megjelent az a hír, hogy a Genfben folytatott magyar-jugoszláv tárgyalások során a vendvidék ellenében Magyarország Jugoszláviának átadja a Szabadkától északra levő

Tompa, Csikert és Kelebia községeket. Illetékes helyen kijelentik, hogy ez a hír valótlán, az említett községek megmaradnak Magyarországon birtokában. Ungyancs illetékes helyen megcáfolyják azt a hírt, hogy a népszövetség szándékozik ellenőrizni a magyar hadserveget. A trianoni szerződésben nincs semmiféle rendelkezés ami a népszövetséget erre feljogosítaná.

A Szubotícára nézve nagyfórtosság határmegállapítás kérdésében Beogradban még nem adtak ki semmiféle nyilatkozatot.

Valószínű azonban, hogy a külügyminisztérium valamely formában szintén tájékoztatni fogja ebben az ügyben a nyilvánosságot.

A Vajdaság képeiben

Beckerek után ma Sombort mutatta be a város egyes jellegzetes személyeinek képeiben a »Bácsmegyei Napló«. A sorozatot a jövő héten Topolad, majd Sentávd és a Tiszamellekkel folytatjuk, s egymás után jönnek a két Verébász Kula, majd Novisad, a Bdrát városát és községeit, azután Baranya és a Maraköz. Azt akarjuk, hogy a magyarság az egész SHS. királyságban összekapcsolódjék a másik iránt, megismerje egymás életét. A tollnak segítségére jön ebben a munkában a rajz, s a mi ügyeinkünk az, hogy az irás és a kép egymást kiegészítve szolgálja a célt. Jól tudjuk, hogy egy-egy ismertetés fogatok, sok kép, sok arc kimarad, azonban tökéletes monográfiát nagyon bafos az újságokban edni. Ezeket az ismertető cikkeket és rajzokat kívül a napi aktualitások közlése is rajzokkal illusztráljuk, hogy az olvasó érdeklődéséhez közelebb hozzuk őket. A »Bácsmegyei Napló« úgy érzi, hogy a tökéletes hírszolgálatához hozzá tartozik a kép s amennyire a technikai lehetőségek megengedik, időnként képpel kíséri az események regisztrálását. A »Bácsmegyei Napló«-ban megjelent rajzokat Balázs Árpád, az izmos tehetség művésze rajzolja, akit a közönség már eddig megjelent rajzától is megismerett.

Nem akarunk hivalkodni. A hozott illusztrációk sem kérkednek. Mi, akik az ambíciók és a szeretetünk fűz a »Bácsmegyei Napló«-hoz, úgy érezzük, hogy ez a lap tartozik önmagának és a jogosultak magyarságának azaz, hogy értesülésben, nyilván, technikai kidíjazásban egyre fejlődjék a tökéletesedés felé.

A »Bácsmegyei Napló«-t támadják és utánozzák. Mind a kettő arra való, hogy jó úlságnak tarják. A támadások, amelyekben még soha egy szemernyi igazság sem volt, csak a közönség érdeklődését erősítik. Azét a közönséget, a melyhez mi nem közelítünk mással, mint a jó szándékkal, az igazság legyőzve, mint a mi, amelyőtől mi nem kérünk mást, mint azt, hogy olvassa a »Bácsmegyei Napló«-t s a saját szemével győződjék meg, hogy a lap minden száma tisztán eredeti, illetés, minden sora jóhiszemű s minden igyekezete a magyarság jogait kívívni és megvédelmezni, az út lábá magyarok kulturálisbőségét kiépíteni. A jómajd, a hangját, az ütemét lehet utánozni a »Bácsmegyei Napló«-nak, de hibá próbálják, lehetetlen lemásolni a lelkét. A lapoknak, épp úgy, mint az embereknek van egyéniségük és a »Bácsmegyei Napló« egyéniségét megsejtette és becsülni tanulta meg a publikum.

Ez a szeretet és a megbecsülés a mi tökének, amit nem kisebbíthetünk olyan vadak, aminek előtára a lap minden sora. Ezt a töké, amit egyeztetünk, meg tudjuk és meg akarjuk érteni és a jövődait, az igyekvés, a tanulász nénes eszközeivel akarjuk fokozni.

A lap tartalmának jószaga, hangjának nobilitása, kidíjazásának tökéletesége mellett most e képek is erősítik, hogy minden magyar ember bírta legyen a »Bácsmegyei Napló«-ra, mint a magyar kultúra egyik reprezentánsára.

Jogos érzéssel, a jól vezetett munka tudatával nyújtjuk a »Bácsmegyei Napló«-t át az SHS. királyság magyar olvasó publikumának, amelyőtől azt kérjük, hogy lelemelő érdeklődésével, biztatás szeretetével ajándékozza meg továbbra is a »Bácsmegyei Napló«-t, amely ezt a közönséget és a közönség érdekeit akarja és igyekszik erősíteni.

Károlyi Mihálnál a Lapad-félszigeten

Hogyan él Károlyi az emigrációban?

Az októberi magyar népköztársaság elnöke gróf Károlyi Mihály csöndes visszavonultságban él a Ragusa mellett Lapad-félsziget egy szerény villájában. A nagy politikai küzdelmek, a magyarországi Károlyi Mihály elleni akció letomputlan érkezik csak ide. Gyönyörű pálmallgtek, kaktuszok és a trópusi vegetáció minden szépsége szegélyezi azt az allét, amely Károlyi Mihály hajlékához vezet. Dubrovnikban, Gruzsban és magán a Lapad-félszigeten mindenki ismeri Károlyi Mihályt és családját. Egy szomszédos villában laktam és az első kérdésemre, hogy a száműzött magyar köztársasági elnök hol lakik, hőséges felvilágosítást tudott adni mindenki.

Vasárnap délben kerestem fel a volt magyar köztársasági elnököt. A szerény, régi kis ház, amelyben lakik, egész közel fekszik a tengerhez, egy régi udvaron keresztül jutok a lépcsőfeljárathoz, amelynek bejáratánál gránátalmaék virágoznak. Sötét, szűk lépcsőknél át vezet a bejárat Károlyiék lakásába. Feltűnően egyszerű és szerény a lakásberendezés. Az előszobában sok utazóbőröd és három meztelábos szőke gyermek, Károlyi gyermekei játszanak. Károlyi Mihályné, gróf Andrássy Katinka fogad és amikor magyar szóval köszöntöm, felcsillan a szeme és látható örömmel kérdezi: — Ön magyar?!

Aztán egy belső szobából jön előm gróf Károlyi Mihály. Szürke ruha, bricsesz-nadrág és magas térdharisnya van rajta. Mintha kissé megerősödött volna, az arcbrét lesütötte a dalmáciai napsugár és kis barna szakált visel. Szégyes és közvetlen, barátságosan kezét szorit és bevezet dolgozószobájába, ahol íróasztalával szemben ültek le. Egyszerű szoba ez is: egy nagy íróasztalon sok könyv, jegyzet és újság, oldalt egy fekvőágy török szőnyegekkel takarva. Feltűnő, hogy még a villán sincs a villába bevezetve, petroleum-lámpa áll az asztalon.

Először Károlyinak Kaynes lapjában megjelent magyar jóvátételi

cikkére terelődik a szó. A magyar lapok és az utódállamok sajtója is hasábkon keresztül foglalkozott ezzel a cikkel, amely nem kevésbé előkelő folyóiratban látott napvilágot, mint a »Reconstruction in Europe«-ban, a »Manchester Guardian« különkiadásában. Ebben a cikkben a volt magyar köztársasági elnök kifejtette, hogy Magyarország nem tud jóvátételt fizetni. Károlyi elmondja, hogyan került a sor a cikk megírására.

— A »Manchester Guardian« munkatársa — mondja — Beogradban keresett fel annak idején. Beszélgetésünk folyamán kijelentette, hogy irjak lapjának egy cikket a jóvátételi kérdésről, mert érdekelné őket az én véleményem. En egészen megjeledeztem már a kérdésről, amikor levélbeli felszólítást kaptam, hogy irjam meg a cikket a »Manchester Guardian« különkiadására. Nagyon nehéz volt ezt a cikket megírni, mert a jóvátételi kérdésre vonatkozó pontos adatokat kellett beszereznem. Ez nehézségeket jár és ezért több ízben halasztást kellett kérnem a laptól. Így aztán az én cikkem miatt elhalasztották mintegy két hónapra a jóvátételi kérdéssel foglalkozó kiadás megjelenését, amely tényleg csak a napokban készül el.

— Nagyon örvendetesnek tartom és óriási fontossága van annak, hogy olyan előkelő orgánumban, mint a »Manchester Guardian« a magyar jóvátételi kérdésben a magyar októbrista politikusok véleményére kíváncsi. Hogy ez a legtekintélyesebb angol orgánumban éppen az én véleményemre kérte a magyar jóvátételi kérdésről és eleve feltételezte, hogy objektív fogok a tárgyról nyilatkozni, ez nem megvetendő eredmény.

Aztán elmondotta Károlyi Mihály, hogy emlékiratait most készült el és rövidesen elhagyják a sajtót. Ezekről a memoárokról többek között a következőket mondotta Károlyi:

— Nagyon nehéz munka volt emlékiratim elkészítése, mert a hozzá

szükséges adatokat Magyarországról kellett beszereznem. Önfélfoldozó módon hozták át nekem ezeket az adatokat és fontos dokumentumokat, amelyek Magyarországon sok helyen voltak elcsúszva. Még így is hiányzik sok adat, de azért így is azt hiszem nagyon érdekes lesz az emlékirat, amelyet ugyan szerettem volna egy kötetbe szorítani, de a rengeteg anyag miatt mégis két kötetet kellett belőle csinálni.

— Az első kötet gyermekkoromtól kezdődik és 1918. október 31-ig öleli fel az eseményeket. Ebben a kötetben sok a személyes visszaemlékezés is, azután végighaladok politikám kialakulásán, kiterjeszkedem amerikai utamra, külpolitikám orientációmra, a háboru ellen folytatott küzdelmeimre és arra a nagy hajszára, amelyben emiatt a háboru alatt részem volt. Sok érdekes feljegyzés van ebben a kötetben néhai Károlyi exkiriályról, akinek gyakran voltam audiencián, valamint azokról a külföldi és magyar politikusokról, akikkel tárgyaltam.

— A második kötet 1918. november elsőtől a Károlyi rezsim bukásáig, vagyis 1919. március 21-ig ismerteti részletesen az eseményeket. Később még egy harmadik kötetet is meg fogok írni, amelyben a magyar kömmün történetét és az emigrációs politikát fogom ismertetni. Ez utóbbi ma még korai volna, mert ha érdekes adatokkal szolgálnék, úgy indiszkreáció követnék el. Különben az emigrációs politikában is az vezet, ami azelőtt is a szemem előtt lebegett mindig: a szláv orientáció. A memoárok novemberben fognak megjelenni magyarul és németül, de rövidesen napvilágot fognak látni az utódállamok nyelvén is. Megkérdeztem Károlyit, hogy emlékirataiban válaszol-e az eddig megjelent memoárokra?

— Főképpen Andrássy Gyula gróf emlékirataiban foglalkoztam a foglalkozom, mert ezt tartom a magyar ellenforradalom egyetlen komoly forrásmunkájának. Komolytalan pamfletkeket, mint amilyen például Windischgractz memoárja, egyáltalán nem foglalkozom — fejezte be Károlyi Mihály.

Bucsuztam Károlyiékától, akik sé-

A költő lelke

Idill Petőfi életéből

A költő kuria. Petőfi rövid boldogságának deris családji tizhelye. Szeptember végén, 1847-ben. »Még nyílnak a völgyben a kerti virágok, még zöldel a nyárfa az ablak előtt«, de benn a szeptemberi alkonyatban már az ősz fűzen. A költő most fejezte be egy versét, frissen teleirt papírlap a kezében és szorosan melléje simulva fiatal felesége: Szendrei Julia shittaltal hallgatja a költő szavát, amint folynak aikáról a rimek, a magyar szavak ritmikus muzsikája. »Elértem, amit ember érhet el: Boldogsággal csordultig e kebel« — olvassa a költő és Julia asszony boldogan mosolyog arca csak akkor válik szomorú-csüggedtté, amikor a szerelem mámoros hangját a hazájáért aggódó költő panaszos sóhaja nyomja el.

Julia (gyengéd szerelemmel simogatja meg a költő aus, süri hátfürtit): Ilyenkor úgy félek Sándor, hogy nem tudlak egészen boldoggá tenni...

A költő (lángoló tekintete mámorosan keresi Julia szemét): Kis Juliskám, fáj a szó, ha ilyet mond az én kedves ifjú feleségem. Lelkem csak ilyen asszonyról álmodék, mint aminő te vagy és most hogy ölemben a legdrágább földi kincs, úgy érzem, elértem már mindent, amit ember érhet el...

Julia: Akkor hát minék ez a fájdalmas honi-aggodalom? Nem tudnám-e én feledtetni véled a kínos

hazaszeretet tengernyi buját-bánát?

A költő: Amikor melletted vagyok Juliam, úgy érzem sokszor, hogy távol föllem az egész világ... De aztán, mikor már azt hívém, hogy multat, jóvendőt, mindent eltem boldogságomnak tenger-özöne, egyszerre csak újra hallom elnyomott népem vézes sóhaját és akkor minden boldogságom tál retten-től fáj a haza minden felszaggatott sebe...

Julia (szomorú-kérelőn néz a költőre): Hagyjád Sándorom a honi gondokat másokra. Szeress nagyon és danolj, danolj. A nép sorsát majd elintézik mások, hiszen vannak még derék, jó hazafiak...

A költő (az apostokolt hivatottsága lángol szavaiban): Édes Juliam, sokszor gondolok én is erre. Vannak még derék, jó honfiak, de olyan kevesen vannak, hogy a milliónyi zsarnok elnyomóval szemben egyesíteni kell minden erőt. És én nem tudok a küzdelemről elállni. Érzem, hogy nem is szabad. A nép nevében, amelynek híve vagyok, csatáznom kell bátran és vitélül. És én megvívom a csatát, mert ennek a száznak a harca szentebb, mint a keresztény-háboruk.

Julia (föltó asszonyi gyöngédséggel): És ha gyenge volnád a harca? És ha elvesznél benne, anélkül, hogy használnál vele rajongott népednek?

A költő (szilárd és határozott): Most harosg a hangja): Az nem lehet. Évezred óta fekszik a bilincsvért nép, mint egy új Prometheus. A testét rája a saskeselyű és lábát

meg kezét vérzi a lónc. Le fogjuk rzíni róla a vasat és elűzzük tőle a saskeselyűt! Mienk lesz a győzelmi, mert a jó ügynek végre győzni kell. Kicsiny még a mi seregünk, de akik vagyunk, mind elszánt férfiak s ha ott a többség, itten az erő és a mi fegyverünk az élelőb, mert az igazság a mi fegyverünk. A nép, amelynek sorából származok, követeli, hogy megvívjam érte ezt a csatát. Julia (már nem ellenzik, csak a szerelmes emberét főtó asszony szomorúsága önti el fiatal arcát. Még szorosabban húzódik a költőhöz és úgy sugja felőn): De nem akarlak elveszíteni...

A költő (távol nagy sejtések remegtetik meg a hangját): A halál gyötrelme biz sokszor kísért. Távoli nagy csatatéren látom magam, sárosan, véresen elbukni. De ez a bukas olyan, hogy egy nép két fel helyettem. És ezért gyönyörűség meghalni is!

Julia (reszketőn, fázósan fonja át karjával a költőt. Kommezik.)

A költő (lelke mélyéből egy elfoltott sóhaj tör elő. Szerelmesen öleli magához Juliót és csókjaival szítja fel szemének drága-gyöngyeit.)

Kinn már egészen sötét van. A költői templom tornyában megkondul az esti harangzás. Bann a költő és asszonya szótlanul kénlelik a jóvót. A világot átformáló nagy esztendő megelőző 1847 szeptemberének egy csöndes esteje ez. De a sötét égbolton már vészhozó fekete fellegek tornyosulnak...

László Ferenc.

tára indultak a tengerparton. Lenn a pálmákkal övezett allén süttőt a nap, madarak énekeltek és karcsu csónakok siklottak a kék tengeren. Nagyon szerényen és végtelenül egyszerűen él a volt magyar közárságnak az emigrációban, sokat dolgozik és az emigráció sovány kenyerét eszi, de ebben a környezetben él: a dalmát tengerpart egy csodaszép felszínén egy elrejtett kis villában, ahova már megtisztultam a politika piszkos hullámaival. A raguzai remete szorgalmasan dolgozik, nem panaszkodik, hanem bizik...

L. F.

Lovasrendőrök strázsálnak a szubotici utcákon

A legutóbbi subotici közgyűlés azt határozta, hogy a közrend fokozottabb védelme érdekében a rendőrelégység egy részét lovasítja. A közgyűlési határozatot már a minisztérium is jóváhagyta és az erre vonatkozó döntés szombaton érkezett meg a városhoz.

Eszerint tehát most már sürgősen megtörténik a subotici rendőrség átszervezése. A városi tanács 25.000 dinárt szavazott meg a lovak beszerzésére. Mint-hogy a rendőrség husz lovat akar beszerezni, amire ez az összeg aligha lesz elegendő.

A rendőrség megerősítésének költségeit azonban a város fedezni tudja a mezőri díjak fölémelt összegéből. A legutóbbi közgyűlés azt is jóváhagyta, hogy a mezőri díjakat két és fél dinárról öt dinárra emeljék föl. Ezt a határozatot is már helybenhagyta a minisztérium.

Egymást ütik a devizarendeletek

A jogszláviai kereskedelmet eddig csupán a saját devizarendelétünk nyomorította, most az Ausztriában életbelépett új devizarendelét is súlyos nehézségek okoz az S. H. S. királyság kereskedőinek. A két ország devizarendeleteinek egymással ellentétben álló intézkedései egyelőre megakadályozzák a pénzürgalmat és így az Ausztriából való áru-beszerezés lehetőségét is.

Az új osztrák devizarendelét értelmében a külföldre eladott áruk csak úgy vihetők ki a külföldre, ha az áru ellenértékének háromnegyedrészét előzetesen deponálják az osztrák devizaközpont javára. A deponálás helyéül a Jugoszlávia számára eladott cikkekre az osztrák devizabizottság a beogradi Franco Szerb bankot jelölte ki. Az előzetes árdeponálás rendellel szemben áll azonban a jogszlávia devizarendelének az az intézkedése, amely szerint dinárt nem lehet a külföldi számlára letétbe helyezni. A kifizetésre szolgáló idegen devizákat pedig csak a már számlázott áruk kifizetésére adnak engedélyt. Az Ausztriából érkező áruk behozatalára csak úgy lehet devizarendelést kapni, ha az osztrák kereskedelmi kamara hitelesíti a számlát. Az osztrák kamara pedig csak akkor hitelesíti, ha előbb igazolják, hogy a számla értékének megfelelő összegű dinárt letétbe helyezték.

A két egymással ellentétben álló rendelkezés miatt már is fennakadást állott be a jogszlávia-osztrák külkereskedelmi forgalomban, ami súlyosan érinti a S. H. S. királyság kereskedőit, mert behozataluk nagy része Ausztrián keresztül irányul.

Fordulat a horvát blokk politikájában

Zagreb. A zagrebi „Novosti“ a horvát blokkhoz közel álló körökből úgy értesül, hogy a horvát blokk Radics új politikai orientációját folytatja összeállítás előtt áll. A blokk egyes hívei feltették a Radicsnak azt a kérdést, hogy tényleg elmegegy-e a kumanovói ünnepségekre és részt vesz-e a parlament munkájában. Radics erre azt felelte, hogy igenis elmegegy a kumanovói ünnepségekre és hajlandó a parlamenttel kooperálni, mert a zagrebi konferencia után megváltozott a helyzet és a hor-

vát blokkot új politikát követel, mjúntan könnyűnek véli ma már a rezsim megsemmisítését. A horvát blokk egy része, különösen a Frank-párt Radics kijelentését tudomásul vette és az a vélemény alakult ki, hogy ez fordulatot jelent a horvát blokk politikájában. Szerintük Radics két eszendeig az orruknál fogva vezető öket és most azt akarja megcsinálni, amit a blokk egy része rég tanácsolt neki. A Frank-párt szerint, ennél fogva szabad kezük van további akciójukban.

Siettetik a válság lefolyását

Beograd. Vasárnap délelőtt minisztertanács lesz, melynek beavatott politikai körökben nagy fontosságot, sőt döntő jelentőséget tulajdonítanak. Pasics miniszterelnökhöz közelálló körök szerint ezen a minisztertanácson a radikális miniszterek olyan magatartást fognak tanúsítani, amely azonnali krízishez fog vezetni. A radikálisok ugyanis elvi kérdést csinálnak abból, hogy véleményük szerint a demokráta elárulták az alkotmányt úgy a zagrebi kongresszuson való részvételük-

kel, mint csütörtöki határozatukkal. Szerintük a demokráta által való koalíció felbontása egy új csoportosulásnak lesz a kiinduló pontja és a helyzet tisztázódására fog vezetni.

Pasics miniszterelnök szombaton délután 5 órakor Sándor királlyal kihallgatáson jelent meg és több mint másfélóra hosszat ismertette a helyzetet. Általában azt hiszik, hogy a miniszterelnök bejelentette a királynak, hogy a kormány még a vasárnapi nap folyamán le fog mondani.

A radikálisok felbontják a koalíciót

A radikálispart kétnapos tanácskozásáról a következő hivatalos kommunikéát adta ki:

„A radikális képviselőklub foglalkozott a mai belpolitikai helyzettel és úgy találta, hogy a szeptember 10-iki zagrebi kongresszus súlyos helyzetet teremtett és hogy a demokráta-part október 12-iki határozatával ez az állapot még rendezetlenebb lett.

Ezért a radikális klub egyhangulag elhatározta, hogy az ilyen módon keletkezett helyzetet tanulmányozni és következményeit mérlegelni fogja, hogy végleges határozatot hozhasson.

Ez a kommuniké a legutóbbi napok fordulatokban gazdag történetének egyik legérdekesebb dokumentuma. Látszólag semmitmondó mondatok között határozott állásfoglalást rejteztik, amely végleges leszámolás jelent a demokráta-parttal és rájuk igyekező háritani a krízis teljes ódiumát. Ugyanakkor azonban nem lehet elegeit, hogy a radikális táborból nagyon sokszor támadták a demokráta-part horvát kérdés elmegejtése miatt és a radikálisok maguk is többször igyekeztek a kül-lisszák mögött, rendszerint a klerikálisok útján kapcsolatot keresni a horvátokhoz. Most talán azért fordul teljes haragjuk a demokráta-part felé, mert azok, hirtelen frontváltózással,

kényelmesebben és eredményesebben léptek érintkezésbe a horvátokkal. A rezolúció második fele pedig diplomatikus bejelentés annak, hogy a hatalom birtokosának a radikálispart magát tekintti és minden döntést a maga számára tart fenn.

A Politika a radikális klub ezen határozatából állapítja meg, hogy hosszabb és nehezebb krízis várható. Kiderül a határozatból, hogy a radikálisok szilárdan arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a demokráta-parttal való minden koalíciót meg kell szüntetni és Pasics kormányát át akarja csoportosítani.

A politikai helyzetet kommentálva már tegnap megállapította a Bács-megyei Napló, hogy a demokráta-part egységét a csütörtöki rezolúció csak külső látszatra biztosította és a régi ellentétek teljes erejükben továbbra is fennállanak. A megállapított helyességét a beogradi sajtó egy nappal később igazolja. A szombat esti „Tribuna“ szerint a demokráta rezolúciója, főleg a harmadik pont, arculesapása a radikálispartnak és nem lehet velük tovább együtt dolgozni. Davidovics rögtön az ülés után bátorságot vett magának és Tomljenoviccsal és Smoldakával állandó tanácskozásokat folytat, bár erre nincs is felhatalmazása. Ezek után elvárható, hogy Pribicevics már a napokban újból fellép Davidovics ellen és a demokráta-part még súlyosabb krízisbe kerül.

Dalmáciába készül a nacionalista ifjúság

Megirtuk, hogy a dalmáciai nacionalista szervezetek elhatározták, hogy az olasz faszistáknak a III-ik zónában tapasztalható készülődéseire való tekintettel, mozgósítással válszólnak, tekintet nélkül a hivatalos körök magatartására.

Ennek a fellépésnek visszhangja kelt a nacionalista ifjak vojvodina-i szervezetei körében.

A novisadi szervezet akciójáról a következőket jelentik:

Az olasz faszisták legújabb ténykedésére a III-ik zónában a nacionalista ifjak ellenakcióra készülnek.

A Jugoslavenska Nacionalna Omladina novisadi vezetősége elhatározta, hogy fegyverbe szölija az Omladina összes tagjait a faszisták ellen.

A novisadi Omladina vezetőségének mozgósítási parancsa folytat az ifjúság késznek nyilatkozott, hogy résztvesz a készülődésben.

Az Omladina vezetősége erről jelentést tett a spliti szervezet

vezetőségének és egyidejűleg futár által tudomására hozta a hadügyminiszternek a nacionalista ifjak azon követelését, hogy a szervezet felfegyverzése céljából fegyvert, löszert és egyéb felszerelést hadi kitalanul bocsásson a szervezet rendelkezésére.

Követelik továbbá, hogy a szabadcsapatokat katonai szállítmányként vigyék a faszisták által megszállt területre a III-ik zónába.

Az Omladina novisadi vezetősége reméli, hogy holnap estéig megkapja a hadügyminiszter válaszáat és amennyiben a miniszter engedélyt ad a fegyverek kiszolgáltatására, úgy azokat, valamint egyéb szükséges felszerelést a pétervárdi arzenálban fogják átvenni.

Mint Beogradból jelentik, a hadügyminiszter ezuttal sem teljesítette a nacionalista ifjúság kívánását, mert a kormánynak az az álláspontja, hogy a belpolitikában és a külpolitikában fölmérült afférok csak az állam hivatalos szervei-nek van joguk elintézni s nem enged beavatkozást meg oly lelkes és áldozatkész alakulatoknak sem.

Radics-párti képviselők a parlamentben

Beograd. Politikai körökben Haisler József Radics-párti képviselőnek a parlamentben való megjelenésével kapcsolatban azt beszélük, hogy még további Radics-párti képviselők is Beogradba jönnek, olyanok, akik nincsenek megelégedve Radics politikájával. A „Tribuna“ szerint ezeknek a képviselőknek száma tizenöt-re tehető.

Álhir Susak megszállásáról

Beogradból jelentik: Beogradban szombaton reggel a lapok híradásai nyomán nagy izgalmat keltett az a hír, hogy az Olaszország minden részéből Fiumébe érkezett új faszista osztagok megtámadták és megszállták Susákat. Az izgalom csak a délután órákban múlt el, amikor zagrebi táviratokból kiderült, hogy az egész támadási hírből egy szó sem igaz. Az olasz faszistáknak Fiumébe való tömörítésének híret azonban megerősítik. Kormánykörökben remélik, hogy mindezek dacára az olaszokkal végre létrejött megegyezést simán le lehet bonyolítani, az olasz felületének beavatkozása nélkül.

Nagy a forgalom miniszterjelöltekben

Beograd. A legközelebbi időben várható kormányváltozás tág teret nyitott a különböző kombinációknak az új kormány összeállítására vonatkozólag. A legtöbb ilyen kombináció a radikális párt köréből kerül ki és így természetesen Pasics újbeli miniszterelnökségéből indulnak ki. Ebbe a kormányba Jovanoviccs Ljuba is belépne. Mint hadügyminiszter előszörban Miloszevics tábornok jön számításba. Egy másik kombináció szerint Pasics a szerb parasztpártnak a kormányba való belépését szeretné kieroszakolni és az esetben két miniszteri tárcát biztosítana nekik. Az egyik egész biztosan a földmívelési tárcá volna, amelyet most a szlovén kmet párti Pucelj tölt be, a másik valószínűleg a közegészségügyi tárcá. Ha ez a kombináció megvalósulna, akkor a kmet párt belépésére a kormányba nem számítanak. Ezen kívül sok más kombináció forog közszájon, melyek azonban meg nem öltöztek ilyen kalakult formát és mélyrehatóbb változással számolnak.

Monarchista tüntetés Münchenben

München. Egy tüzezrezed katonai ünnepek alkalmával Ruprecht ex bajor trónörökös jelenlétében nagy monarchista tüntetés zajlott. Az eset általános igazalmat kelet.

A bajor kormány az orosz kommunisták ellen

Berlin. A bajor kormány erőiesen tiltakozott a Birodalmi kormányval az ellen, hogy az orosz bolsevistáknak megadják a beutazási engedélyt. Azzal indokolja tiltakozását, hogy az orosz kommunisták Németországban bolsevista agitációt akarnak folytatni.

A román koronázás előkészületei

Bukarest. Ferdinánd román király megkoronázását különböző törvényhozási intézkedésekkel kívánja a román kormány emlékeztetni tenni. Így általában amnesztációt rendel el a sajtódeliktumok elkövetőire és a politikai vétségekért tiltétket. Kegyelmet kapnak a gyulafehérvári kongresszus után kitört erdélyi felkelés tettesei is.

De nemcsak az elítéltekről gondoskodik a román kormány, hanem kimerül a nyugdíjasok illetményeit, a tisztviselők fizetését és drágasági pótlékát, s egy új törvény gondoskodik, hogy a földművesek állami támogatásképpen gazdasági segédesszüköket kapjanak. Sőt a miniszterekre is gondoltak a koronázás alkalmából. Törvényt hoztak, hogy minden egyes szakminiszternek joga legyen 100.000 leutj terjedő összeget minisztertanács felhatalmazás nélkül is kiutalni.

Amikor ilyen módon mindenkinél királynak, népnek, tisztviselőnek, parasztnak, miniszternek ünnepe a koronázás, az egyes helyi szigorancsák abban versenyeznek, hogy melyik tud több magyart kiutasítani Erdély területéről. Megirtuk, hogy Ugron Gábor övezgyét kiutasítottak Marosvásárhelyről. Kolozsvárról százával utasították ki munkásokat, kiutasítottak több színészt, két magyar újságíró, kiutasítottak gyermekeket, akiknek a szüleit nem utasították ki, kiutasítottak kereskedőket (közük egyik Karpf Vilmos öngyilkos lett, mert a kiutasítás anyagiilag tönkretette), ügyvédeket, nyugdíjazott és tényleges tisztviselőket.

Románia magyarsága együtt akar örvezdeni az örvezdezőkkel az ország ünnepnapján s örömöt gyászszá, lelkesedést nyugtalansággá változtatja át, hogy senki se tudja, hogy ő maga, vagy hozzátartozója meddig maradhat azon a területen, ahol született, vagy ahova existenciája köti.

Elhalasztották a német elnök-választást

Berlin. A német néppárt állást foglal az elnök-választás ügyében, amelynek értelmében az elnök választást a tervezett december 3-ika után fogják csak megtartani. A párt polgári jelöltet fog állítani, akinek támogatására valamennyi polgári pártot felhívja.

Francia döntőbíró az SHS-román határmegállapításnál

Bukarest. Az „Adeverul” jelentése szerint az SHS-román határmegállapítás nem fejezhető be végleg, mert Jugoszlávia nem hajlandó kilépni egyes határmenti községeket. Ezért a Jugoszláv és a román kormány Franciaország-hoz fordult azzal a kérelemmel, hogy Franchet Desperayt küldje ki a határmegállapításához döntő bíróul.

Az egyesült magyar ellenzék kiáltványa az országhoz

Budapestről jelentik: A magyar ellenzégi blokk pénteken végleg megalakult és Rakovszky István, Vázysonyi Vilmos, Peyer Károly, Farkas István és Rassay Károly képviselők aláírásával kiáltványt intézett a magyar nemzethez. A deklaráció többek közt a következőket mondja:

»Küzdeni fogunk a jog uralmáért, a törvényisztelet teljes helyreállításáért, a közsabadságokért, a demokratikus államrendezkedésért és a társadalmi békéért. Egyformán megfogadjuk, hogy nem engedjük többé, hogy az állam hatalmát más gyakorolhassa, mint maga az állam és egyes szervezetek lenyegető módon az államhatalommal versenyezzenek.

Azt akarjuk tehát, hogy minden téren legyen vége a zavarnak, a kétértelműségnek és a féltörvényességnek. Igazi népképviselést követelünk, tehát általános, egyenlő és titkos választójog törvénybeiktatását.

A társadalmi békét és a gazdasági konszolidációt veszélyeztető minden szerveződés és fellagató kísérlet megakadályozását követeljük. Legyen jogegyenlőség, közsabadság

és törvényisztelet. Legyen igazi társadalmi béke az állam minden dolgozó rétegét felkaroló szociális politikával és a földreform komoly végrehajtásával.

Ismerven a jelenlegi nemzetgyűlés alakulásának körülményeit, nem remélhetjük, hogy kitűzött céljaink ennek keretében megvalósulhassanak. Elsősorban tehát küzdeni kívánunk az új és kétségbevonhatatlanul törvényes s minden erőszaktól és törvénytelen belvályástól mentes nemzetgyűlési választásokért.

Politikai körökben élénk visszhangra talált ez a deklaráció. Az ellenzéken meg vannak győződve, hogy legközelebb számottevő újabb csatlakozások is történnek és niire a nemzetgyűlés összeül, a pártösszevesség negyvenöt-ötven taggal vonul föl a nemzetgyűlésre.

Kormánykörökben főképpen azon ütődnek meg, hogy a szövökeztet ellenzék deklarációja a nemzetgyűlés feloszlását és új választások kiírását követeli. A kormány részéről szombaton már kijelentették, hogy ennek a követelésnek a teljesítéséről szó sem lehet.

A görögök elfogadták a mudániai egyezményt

Oroszország feltétel nélkül részt akar venni a békekonferencián

Mint Athénből jelentik, a pénteken megtartott görög minisztertanács elhatározta, hogy elfogadja a mudániai katonai egyezményt. A konstantinápolyi görög főmegbízottnak ilyen értelmű utasítást küldtek. Görögország kénytelen engedni a helyzet kényszerének, ezért aláírja az egyezményt.

Ez a határozat a brit, a francia és az olasz követ fellépésének tulajdonítható. A követek ugyanis felkérteék a görög külügyminisztert és sürgették, hogy a további bonyodalalmak elkerülése végett a görög kormány járuljon hozzá szintén az egyezményhez.

Az angol főhadiszállás szombaton reggel a szövetséges tábornokok hosszabb tanácskozást folytattak Trácia kiállításának részleiről. A megbeszélésnek eredménye szerint a kiállításnál Tráciában három angol, három francia és egy olasz zászlóalj fog közreműködni.

A nagyhatalmak kormányai körében most élénk munka folyik a keleti békekonferencia előkészítése tárgyában. Lloyd George pénteken visszaérkezett Londonba, ahol először kihallgatás volt a királynál, majd résztvett a minisztertanács ülésén, amelyen a mudániai egyezmény végrehajtásával foglalkoztak és előkészítették azt az anyagot, amelyet a keleti konferencia elé fogják terjeszteni. Ezután az angol miniszter konferencia összehívése előtt súlyos gondot okoz a tárgyaló feleknek Oroszország meghívásának kérdése.

Lenin nyilatkozik

Páris. A »Matin» Lenin interjú közöl, melyben Lenin többek között kijelenti, hogy Európa ma még nem kész a nagy forradalomra. Szovjet-oroszország is szomszédai viszonyt akar fenntartani Lengyelországgal és kész lefegyverkezni is, ha kellő biztosítékokat kapna, hogy nem támadják meg.

Légi postaforgalom

Varsó és Konstantinápoly között

Varsó. A postügy miniszterium hivatalos hirdetőményben közli, hogy Varsó és Konstantinápoly között megindult az állandó légi posta közlekedés.

Német haditörvényszék előtt

London. A »Times» szerint Perzsia és Szovjet-oroszország között szövetség jött létre, amely nyíltan Anglia ellen irányul. A szerződés értelmében orosz-angol háború esetén Perzsia jogot ad a szovjetkormányknak, hogy csapatot Perzsia területén vonalhassanak át. A perzsa vezérkari főnök technikai és katonai részletekérdekes megvitatása előbb Moszkvában tartózkodik.

Páris. A hűl haditörvényszék tízévi toghzra ideje Händler német tábornok, a VI. német hadtest volt parancsnoka, továbbá hátszúre kitiltott Franciaország területéről. A bíróság ellen az volt a vád, hogy a francia területet német megszállása idején Anzin város egy részét elpusztította.

A jüli haditörvényszék még további

két pórt fog tárgyalni a közel jövőben, melyekben ismét két német tábornok, Glotz és Marwitz, fog a francia hadbíró-ság elé kerülni. Glotzot azszal vádolják, hogy mint Cambrai parancsnoka, több épület elpusztítását rendelte el. Marwitz ellen az a vád, hogy Lamentierben és Lavantourban polgári munkásokat agyonlővetett.

A német tábornokok fölött a békeszerződés értelmében egyszer már ítékezett a lipcei német haditörvényszék, amely azonban fölmentette őket. A franciák ezt az ítéletet nem ismerték el és így kerültek a német ísztek most francia haditörvényszék elé.

Bezárták a Domonkosok Kassai magyar középiskoláját

Kassa. A Domonkosrendi polgári iskola igazgatóságához október 5-én átitart érkezett a pozsonyi iskolafelügyelőségtől, hogy hat tanerőt, négy apácát és két Domonkos-pátert kiilti az iskolából, mert azok nem Kassai illetőségűek. Az iskola emiatt érintkezésbe lépett a pozsonyi iskolafelügyelőséggel, amely hajlandónak mutatkozott a rendelet felfüggesztésére, míg a tanerők illetőségi ügye elbírálás alá kerül. E határozat dácára a tanfelügyelőség pénteken beaszintette az iskolai előadásokat, ami érthetően kinos feltűnést keltett a lakosság körében, mert ily módon szűzötvén tanuló maradt iskola nélkül.

Az orosz monarchisták újra cárt választanak

Berlin. Az orosz monarchisták október végén második gyűlésüket tartják Berlinben, amelyen az orosz trón betöltéséről fognak határozni. A monarchistáknak négy csoportja harcol, — egyelőre a berlini gyűlésen, — a cári trónért jelöltje érdekében. A jelöltek Cyrill, Nikolaj Nikolájevics, Dimitrij és Nikita hercegek. Vannak azonban olyan monarchista frakciók is, amelyek nem küldék el képviselőiket a monarchista kongresszusra, mert nem akarnak együtt működni a rivális pártokkal.

A Népszövetség ellenőrzé Magyarországi fegyverkezését

Budapest. Az antant ellenőrző bizottságának egyik vezető tagja kijelentette, hogy a békeszerződés határozata értelmében a likvidáló bizottság működésének befejezése után a magyar hadsereg fölötti további ellenőrzést a Népszövetség gyakorolja. A bizottságban a legfőbb feladata a lakosság lefegyverzésének, a törvénytelen alakulatok fölösztetésének és a hadiszergényrak átszervezésének az ellenőrzése. Ez a munka két-három hónapig fog tartani, azután pedig az ellenőrzést a Népszövetség veszi át.

Ujból összedől a prahovai vasuti hid

Brassó. A nyári nagy vasuti szerencsétlenség óta, — amikor a prahovai hid a vonat alatt leszakadt, — éjjel-nappal dolgoztak a mérnökök és munkások a hid kijavitásán. A hid rendbehozásának határidejét október 10-ikére tűzték ki, amikor át is akarták adni a forgalomnak. A kitűzött határpnap előestéjén azonban nagy eső esett és a Prahova vize annyira álmosta a hid alaplépítményét, hogy az teljesen megingott, sőt össze is omlott. Ehhez járult még az is, hogy a vasuti töltés mellett elhúzódo helységeknek a hid közelében levő része leomlott, kidőntötte a táviróvezetéseket és erősen megrongálta a pályát. Az újabb szerencsétlenség folytán a hidnak a forgalom számára való átadását ismét el kellett halasztani.

Senta botránya

A városi közgyűlés szerint dr. Spaics Koszta volt polgármester tisztellővel károsította meg Senta városát

Senta város pénteki közgyűlésén, amelynek Radics Lászlár vármegyei alispán személyes jelenléte adott fokozott súlyt és jelentőséget, a tárgysorozat keretében olyan ügyet — a Senta-Roskányi villamos művek részvénytársaság ügyét — tárgyalta, amely súlyosan kompromittálta Spaics Koszta dr. volt polgármester hivatali működését és a közgyűlés határozatából kifolyólag bünvádi eljárást vont maga után Spaics Koszta dr. volt sentai polgármester ellen.

A közgyűlés határozata nagy felütést keltett az egész városban és most igazított érdeklődéssel várják Sentán az ügy további fejleményeit.

A közgyűlésről alábbi tudósításunk számol be:

Pénteken délután 3 óraker közgyűlést tartott Senta város kizsélést tanácsa dr. Petrovics Brankó polgármester elnöke alatt.

A közgyűlésen megjelent dr. Radics Lászlár alispán és a közgyűlés lefolyását élénk figyelemmel kísérve — mindvégig jelen volt azon.

Dr. Petrovics Brankó polgármester megnyitja a közgyűlést, üdvözlőve a jelen levő alispánt és a megjelent bizottsági tagokat.

Ezután áttértek a napirendre. Burány János tanácsos és több elbocsátott tisztviselő nyugdíjügyét tárgyalták és intézték el.

Több kisebb jelentőségű városi ügy elintézése után sorra került a Senta-Roskányi villamos művek részvénytársaság eladásiának ügye, amely váratlanul kibővített a közgyűlés szeszációnál.

A tanács megokolt és terjedelmes jelentést terjesztett a közgyűlés elé, amelynek az volt a lényege, hogy a közgyűlés ne vegye tudomásul a villamos művek megtörtént eladását.

Már a tanács javaslata is a szenzáció erejével hatott a közgyűlés tagjaira, de az igazi bomba akkor robbant fel, amikor Vuics József bizottsági tag, Senta város egyik ismert, tekintélyes polgára állott fel szólásra és elmondotta a Senta-Roskányi villamos művek eladásának nagyon különös történetét és leplezte azt a szerepet, amelyet az eladás körül dr. Spaics Koszta volt polgármester a villamos művek eladása körül játszott.

Vuics József bizottsági tag az ügy alapos ismeretével szolt a tárgyhoz. Elmondta, hogy az események folyamán fölmerült a szükség annak, hogy a Senta-Roskányi villamos művek nacionalizálása megtörténjék. Mielőtt azonban ezt keresztülvitték volna, mindenkinek nagy meglepetésére egyszerre híre futott, hogy a vállalatot, amely szakértők becslése szerint tíz millió dinárt megért, 1921. év szeptemberében Krsztics M. Lászlár beogradi céznek egy millió kétszáz ezer horondért eladták.

Az eladást bejelentették a kereskedelmi minisztériumnak, ahonnan a bemutatott eladási szerződést az azal küldték el Senta város tanácsának, hogy a város közgyűlése elé kell terjeszteni az eladási íjvetletet és a városnak kell határozni abban, hogy jóváhagyja-e az eladást.

A minisztérium ezen írtára Spaics Koszta dr. akkori polgármester kezébe került, aki nem felelt meg a miniszter törvényesről rendelkezésének, nem terjesztette az ügyet illetékes fórumra, a városi közgyűlés elé, hanem egyszerűen saját személyében intézte el az egész ügyet és előterjesztette a miniszternek, hogy Senta város készséggel hozzájárul az eladáshoz és annak megerősítését kéri. Tetézte ezt az önkényes eljárását azzal, hogy az elintéztet Krsztics céznek küldte be, hogy továbbítsa a minisztériumhoz.

Spaics Koszta ílymódon tíz millióval megkárosította a várost és ezért indítványozta, hogy Spaics ellen indítsák meg a bünvádi eljárást.

Többen hozzászóltak a kérdéshez

és a közgyűlés elfogadta Vuics javaslatát.

Mint értesülünk, a közgyűlés határozata alapján Nikolics György rendőrkapitány még pénteken délután kihallgatásra idézte meg Spaics Koszta volt polgármestert a nyomozás lefolytatása céljából.

HIREK

TILTAKOZOM...

Bocsánatot kérek drága szép nagysága, de nekem egyáltalában nem tetszik a kegyed, a maga, a magadésa ősi kosztümje. Láttam na az új kosztüm meletottját a korán és mondatom az a premier epbenséget nem jelentett sikert. A barátomnak is az a véleménye. Egészen borzúsok, amit kegyedék a divat örve alatt elővetettek velünk jérffakkal. Legelőbb is husz centiméterrel tetszett leebb ereszteti . . . a . . . na igen, a szoknyáját és legelőbb husz centiméterrel tetszett lecsuszni a slusszának. Igazán ne tessék meghorogadni, de valahogy úgy löhögni tetszik az új kosztümjében, hogy tetszik kénéni, mintha két szakta volna bevarrva: egy kisebb szakba s egy nagyobbik szakba és a kisebb szak, már mint a kosztüm kabát úgy fest, mintha a nagyobbik szak volna. Két ízét, igen két szoknyát tetszik viselni.

Hát ez az, ami nem mehet. Amit nem szabad megengedni, hogy mehesen. Többek nevében zajos tiltakozómat jelentem be az ősz merénylet, akarom mondani az ősz divat ellen . . .

* * *

— A királyné Színájában. Bukarestből jelentik: Maria királyné Pál herceg, Hadzsisz tábornok és Nincses külügyminiszter kíséretében megérkezett Színájába. Megérkeztek már az angol, olasz, francia és spanyol delegációk is. A francia delegáció vezetője Foch marsall.

— Diplomáták a királynál. Beogradból jelentik: Vasárnap reggel a király ünnepléses audencián fogadja Skeller de Persung holland követet, utána pedig Monsignore Pellegrinetti beogradi pápai nunciust. Mindkét diplomate ez alkalommal adja át akreditáló levelét.

— Az államtanács tagjai a királynál. Beogradból jelentik, hogy szombaton délután a király kihallgatáson fogadta Porosnjak Franjo és Bulics Momcsillo-t, az államtanács tagjait.

— Ajándék a zsidó templomnak. Donáth Lipót kereskedő és neje a thórát ajándékoztak, amelyet a szombati istentisztelet keretében, ünnepléses szertartás között adták át és helyezték el a templom oltárán levő füzsekreányba.

— Hárommilliárdnál nagyobb adóssága van Csehszlovákiának Amerikában. Prágából jelentik: A Narodny Listy közlése szerint Csehszország 104.685.000 dollárral tartozik Amerikának részben az ugynevezett szabadságkölcsonért, részben pedig hadianyagokért, élelmiszerekért és hátralekös kamatokért. Minthogy a dollár árfolyama Prágában meghaladja a harminc cseh koronát, Cseh ország három milliárdnál nagyobb összeggel tartozik Amerikának. Az amerikai kormány már sürgeti a tőke törlesztését és a kamatok fizetését. A cseh kormány megbizottja legközelebb fog tárgyalni az amerikai megbizottal a fizetés időpontjáról és módzairól.

— A novisadi tűzoltóságot automobil fesskendővel szerelik fel. Novisadról jelentik: A novisadi tűzoltóság hiányosan van felszerelve. A városi tanács ennek folytán — amint már ismételtelen jelentettük — elhatározta, hogy a tűzoltóság hiányos felszerelésének pótlása végett külön bizottságot küld Linzbe és Berlinbe. A bizottság eljár: megbizásban és szombaton érkezett meg a bizottság jelentése, hogy a tűzoltóság részére automobil füzsekkendőt és egyéb modern felszerelési tárgyakat szereltek be.

— Ausztriában elbocsátják az állami hivatalnokok harmadrészét. Bécsből jelentik: A parlamenti bizottság, amely a pénzügyi reformterv végrehajtására van hivatva, tervezetében arra alapította a számításokat, hogy el kell bocsátani az állami szolgálatból a tisztviselők egyharmadrészét, mert a mai létszámot nem bírja el az elszegényedett Ausztria. A minisztériumokat, valamint a központi hivatalok nagy tömegét is csökkenteni kell, hogy ezeket a kiadásokat összhangzásba lehessen hozni az állami jövedelmekkel. Mélyreható reformtervet dolgoz ki ezenkívül a bizottság a tartományok közigazgatásának egyszerűsítésére és olcsóbbátételére is.

— A Tisza kilépett medréből. Szegeдрől jelentik: A Tisza annyira megdagadt, hogy kiöntéssel fenyeget. Egyes helyeken már ki is lépett medréből és a part mellett ugynevezett árterületen fekvő vetéseket és kukorica-földeket előntötte. A vizállás meghaladja a 435 centimétert.

— Mámorban a halálba. Novisadról jelentik: Pancsics Momcsillo fényképész több társával borzús után Péterváradról hazafelé tartott Novisadra. Amikor a társaság a péterváradi hídfőhöz ért, Pancsics a nedves fűvön, a meredek uton megcsuszott és a mélységbe zuhant. Amikor megriadt társai utána mentek, hogy segítségére legyenek, rémülletlenül látták, hogy társuk összetört tagokkal holtan fekszik a földön. Az előhívott mentők szállították el a hullát.

— Házasság. Singer Árpád veliki kikindai éleztőgyáros és pálinkanagykereskedő folyó hó 22-én tartja esküvőjét Gross Otthálával Zombolyán.

Kovács Jolanda, Miskolc és Buchwald Márton, Subotica, folyó hó 14-én házasságot kötöttek. (Minden külön értesítést helyezett.)

Stiern Lőr páncevői királyi törvényeszkirő folyó hó 22-én délután fél 4 óraker esküszik örök hűséget Wienben Univ. Med. dr. Hoffmann Gina urleány-nak, wieni orvosnőnek.

— A kereskedelmi alkalmazzottak tanfolyama. Novisadról jelentik: A kereskedelmi alkalmazottak egyesülete elhatározta, hogy tagjai részére kereskedelmi szaktanfolyamot nyit. A cél az, hogy a kereskedelmi alkalmazottaknak módot nyujtsanak a kereskedelmi elméleti ismeretek elsajátítására. Eddig hatszáz jelentkező van a tanfolyamra, amelyen kilenc tanár, — gimnáziumi és kereskedelmi iskolai tanárok — fogadják előadásokat tartani.

— A Tűz legujabb kettős száma közli az utódállamok magyar íróihoz és újságíróhoz intézett Szózatára eddig beérkezett válaszokat. A Tűz szerkesztője itt újabb felhívást tesz a szlovénségi érdeklési és SliS. magyar írókhoz. Közli továbbá Chesterton érdekes novelláját, Füst Milán »Naplójegyzetét« és Erdélyi Jenő gazdasági értekezését. A magyar költők közül Falu Tamás, Németh Andor, Papp József, Salamon László és Jackók Olga szerepelnek. Kiegészít még ezt az érdekes számot a szerb, szlovák és román antológia és a Tűz folyóirat szemléje. Egyes példány ára: 2.50 dinár. Kiadóhivatal, Wien, Mariahilferstrasse 95.

— Elítélték a zombolyai vasúti tolvajokat. Zombolyáról jelentik: A nyáron egy 12 tagból álló tolvajbanda állandóan lopta a vasúti kocsikat, míg a zombolyai rendőrségnek sikerült ártalmatlanná tenni a tolvajokat. A kikindai törvényszék pénteken ítélték a vasúti tolvajok és orgazdák fölött, akik, — nagyrészt zombolyai kereskedők, — potom áron vásárolták össze a lopott szöveteket, bőrtöket és egyéb árukat. Az ítélet 1—3 havi börtön volt.

— Betörés egy cipészüzletbe. Novisadról jelentik: Péntekről szombatra virradó éjjel ismeretlen tettesek betörték Marinkovics Jován, Miletics-utca 17-ik szám alatti házban levő üzletbe. A betörők éjjel után két óra tájban hatoltak be az üzletbe, melynek ajtaját feltörték. Az üzletből 87 pár cipőt és nagymennyiségű bőrt vittek el. A rendőrség szélsőkörü nyomozást indított a tettesek kézrekerítésére.

— Meglopták Rózsahegyvi Kálmánt. Budapestről jelentik: Rózsahegyvi Kálmán, a Nemzeti Színház művésze feljelentést tett a rendőrségen, hogy lakásáról három millió korona értékű ékszerét ellopták. Azt hiszik, hogy a lopást szénhordó munkások követték el. A nyomozás megindult.

— Kivégeztek egy kőmet Budapestben. Budapestről jelentik: A katonai törvényszék Bognári László kereskedőségét kékmedék bűntette miatt kötél általi halálra ítélte. A legfelsőbb katonai törvényszék jóváhagyta ezt az ítéletet és a kegyelmi kérvényt legfelsőbb helyen elutasították. A Margit körüti katonai fogház udvarán Bognári Lászlón a halálos ítéletet szombaton reggel hajtották végre.

— Egy lengyel bank valamennyi tisztviselőjét letartóztatták. Berlinből jelentik: A lengyel takarékpénztár közhítségűen fiókjából betörők általólag 40 millió birodalmi márkát és 150 milliólengyel márkát raboltak el. A fiók valamennyi tisztviselőjét letartóztatták, mert az a gyamu, hogy az egész betörés csak szimlelt manőver.

— Rathenau anyjának vigasztaló levele fia gyilkosának anyjához. Liposéből táviratozzák: A Rathenau-pör tegnapi tárgyalásán Hagen törvényszéki elnök megengedte, hogy a fővádott Tchow védője felolvasson a meggyilkolt Rathenau édesanyjának levelét, amelyet Tchow anyjához írt. Így szól a levél:

— Kimondhatatlan nagy fájdalommal kezelt nyujtok önnek, a legmélyebben sujtott szegény anyának. Mondja meg fiának, hogy megdicsőült fiam szellemében s helyette megbocsátok neki. Vajha isten is megbocsátaná bűnét, miután a földi igazságszolgáltatás előtt töredelmesen valómtant tett és a Mindenható előtt megbánta vétkeit. Ha ő ismerte volna az én fiamat, akinek nemesebben gondolkodó embert nem horodt hátán a föld, akkor a gyilkos fegyvert inkább önmaga ellen fordította volna, semmint szegény fiam ellen. Kivánon, hogy e soraim megnyugtassák az ön lelkét. Rathenau Matild,

Mit szól hozzá?

— Még csak tizenötödike van! ...

— Négymillió eredmény a budapesti ékszerázián. Budapestről jelentik: Több kávéház tulajdonos bejelentette a minap a rendőrségen, hogy kávéházukban zugügynökök tiltott üzletet kötnék ékszer adásvételével. A rendőrség razziaát tartott ezekben a kávéházakban és négy-millió korona értékű aranytárgyat foglalt le. A detektívek több ügynököt előállítottak. Ezek ellen megindítják a büntetőeljárást.

A szerkesztőségből

Egy szerkesztő, akit a jótól humoróráról volt híres, eredeti módon intézett el egy kéziratot, amelyet közlés végett adtak át neki.

— Nézze, kérem, — így szólt a cikk szerzőjéhez. — Rosszul mi is tudunk írni idebent a redakcióban, s ehhez nincs szükségünk küllmunkatársakra.

*

Egy másik ily »szerző«-től, akit sehogysé tudott a nyakáról lerázni, egyszer mégis elfogadott valami közleményt s mikor ez a kérdező tőle, hogy mily időkben »hozhatja« a kéziratot, a szerző tanulmányozta egy darabig a kalendáriumot, aztán egészen komolyan így szólt:

— Minden harmadik esztendőben kérlünk cikket.

S hozzátette:
— Lehetőleg rövidet.

Bdkr.

— Aknarobbanás az országúton. Beogradból jelentik: Rakovica közelében a Topesider-Mala Krszna utvonalon pönteken delután óriási detonáció volt az országúton, mely a közeli faluban valóságos pánikot keltett. A robbanás szétvetette a beton szilipet, amely az országutat az áradástól védi. A rögtön megejtett helyszíni vizsgálat megállapította, hogy bűnös kezek egy nagy aknát helyeztek el, amely felrobbanva 40 méter körzetben mindent szétrombolt. Szerencsére a robbanás idején senki sem járt az úton. A párhuzamos vasúti vonal nem sérült meg. A hozzávetőleges kár 2,000,000 korona. A merénylet még nem fedezte fel a rendőrség, azonban az utánpótló munkásokra gyanakszik.

(*) Dr. Schur Gyula fogorvos és fogtechnikai műtermét Vrsac, Wilsonova (Petof) u. 2. sz. alá helyezte át, a főposta közelében. 734

(*) Roth Olga kozmetikai intézetében Kr. Alexandrova-utca 21. szám alatt, az Angol-Magyar Bank palotájában, félemlélen, modern szépségápolás, arcborhámlassztás, alkalmatlan hajszálak, pattanások, szemölcsök, szepők, májfoltok vélegles eltávolítása. Kaphatók saját készítményi, kiváló hatású kenőcsök, púdere, gyógygyopponok, arcfelherítő eszeplőkenőcsök stb. 2304

(*) Dr. Kosztolányi Árpád orvos rendel Wilsonova-utca 34. szám alatt (1. polg.-iskola mellett) csecsemő- és gyermekbetegségek deléltét 8-10-ig, bőséges nemibetegeknek delután 3-6-ig. (Sárvársan-oltások vérbajosoknak.) 6000

(*) I. M. Ovidia beogradói ügyvéd. telefon 1548, Kralja Milana 9. az udvarban. Intervallum minden ügyben a hatóságoknál. Levelez szerbül, magyarul. 3748

KÖZGAZDASÁG

Szubotical kereskedők küldöttsége a pénzügyminiszternél. Mint ismeretes, a subotical Kereskedelmi Egyesület már régebben mozgalmat indított, hogy Suboticián is létesítsenek deviza-bizottságot, mert a novisadi bizottsággal való érintkezés nagyon hosszadalmas és költséges Subotica és környékének kereskedői számára. Ebben a tárgyban memorandumot is intéztek a pénzügyminiszterhez, amely azonban mindeddig nem nyert elintéztést, noha közben Osijek megkapta a deviza-bizottságot. Azóta az újabb devizarendelekekben a pénzügyminiszter úrnak az a törekvése nyer kifejezést, hogy a devizaforgalmat centralizálja és a vidéki deviza-bizottságok működési körét csökkentse és így kiltátsalannak tünik fel a subotical kereskedőknek az a régebbi törekvése, hogy Suboticián deviza-bizottságot állítsanak föl. Az a kívánság nyilvánult tehát meg újabb, hogy a subotical deviza-üzleteket vonják ki a novisadi deviza-bizottság hatásköré alá és azokat a jövőben a beograd devizaközpont intézze, mert itt sokkal gyorsabban történik a kérelem elintéztése, mint Novisadon. A subotical kereskedőknek egy küldöttsége Damjanovics Milának, a Kereskedelmi Egyesület titkárnak kíséretében most Beogradba utazott, hogy a pénzügyminiszternél ezt a kérést előterjessék és remélik, hogy utjuk a kívánt eredménnyel fog járni.

Szigoru határzár a német határon. A márka esése csábítja a külföldieket Németországba. A beograd német követségen annyit utlevélet nyuitanak be német vízumért, mint még soha. A Vajdaságból is több százan vannak Németországban, s több ezren készülődnek Németországba. Kiltuzni nem is nehéz, de visszajönni annál nehezebb. Különösen nehéz a cseh-német határon átjönni. A vámvizsgálat minden elképzelhetőnél szigorubb. Akinél új árut találnak, azt nem engedik vissza, az árut irtalom nélkül elkobozzák még akkor is, ha az illető Németországban már használta, vagy ha — ami ott is szokás — a ruhába külföldi cég cégjelzést varrják bele. Németországból nem lehet mást kihozni, mint ami szigoruan a napi szükségletre kell. A beutazásnál minden utasnak el kell magát látni hiteles jegyzékkel arról, hogy mit vitt be az országba, a régi, használt holmijait is csak így hozhatja ki. A márka áresése bent az országban is érezteti hatását. Nemcsak abban, hogy a piacokon az almás kofák veszik a szokolt és a dollárt, hanem abban is, hogy az üzletek, vendéglők nagy részében a külföldi vendéket nem szolgálják ki. Aki tehát Németországba akar utazni, annak tanácsosabb megvárni, amíg javul a márka, amire nagyon kevés kiltátás van, mert különben könnyen éhes maradhat a fényes vendéglőben s csak néznie szabad a csábító kirakatot.

Beszüntették a Beograd-Wien közötti személyszállító hajóközlekedést. Beogradból jelenti tudósítónk: A Beograd és Wien között közlekedő express személyszállító hajó a beállott hideg miatt október 16-án indult az idén utoljára Wienbe.

Zürichben és Berlinben ismét jegyzik a leit. A zürichi és berlini pénzüpianon néhány nappal ezelőtt ismét megjelent a leit kottirozása ami maíndem egy esztendőig szünetelt a külföldi tőzsdéken. A leit Zürichben lejtüliára a múlt év november 17-én jegyezték és 1922 október 3-ig csaknem egy teljes évig szünetelt jegyzése. 1921-ben a leit 3.45-tel je-

gyezték, az újabb jegyzés 3.25-tel kezdődött és így a leit, amint ez esztendő diagrammája mutatja, távolról sem ment keresztül azokon a szédületes arányokon, amelyek más valutát jellemeznek. A külföldi pénzügyi sajtó ez alkalommal feleleveníti, hogy miért szüntette be Zürich a leit jegyzését. Amikor tavaly a Banca Nazionale százhetvenmillió leies felezetlen váltóadóssággal megbukott, külföldön azt hitték, hogy maga a román Jegybank bukott meg és mire a tévedést felismerték, a román valuta olyan katasztrófális zuhanásokat ért el, amelyeket pótolni már nem lehetett. A román kormány első idegességében szigorú rendszabályokat alkalmazott, átutalási tiltalmat rendelt el, külföldi értékekre zárlatot és más olyan izoláló eszközökhöz fordult, amelyek nemcsak a bizonytalanságot növelték, de külföldi érdekeltségű retorziós mozdulataihoz is tápot nyuitottak. Zürich közgazdasági körök nyomása alatt, törölte a leit jegyzését és példáját követték Prága, Bécs, Budapest és maga Páris is egy jó darabig. A közvetlen alkalom a leit új jegyzésére az a körülmény volt, hogy a román kormány kinyilatkoztatta, hogy a külföldiek zárvatartott betéteit ismét szabadnak nyilvánítja. Kedvezőleg hatott a leit körül hűvös atmoszféra megszűntetésére, hogy egy romániai bizottság utazott külföldre és rendezte a román államadósságokat.

SPORT

— Schlosser Imre — a zagrebi csapatok tréneré. Zagrebból jelentik: Sportkörökben úgy tudják, hogy Schlosser Imre, az ismertevű volt magyar reprezentatív játékos, a zagrebi sportegyesület megihívására Zagrebba megy, hogy ott a labdarúgó csapatok tréningjeit vezesse. Schlosser három hónapig maradt Zagrebban, ahonnan Svédországba megy mint tréner.

Megbüntették a MTK-VAC mérkőzés rendezőit. Budapestről jelentik: Az MLSz fegyelmi bizottsága szerdán este vonta felelősségre az MTK-VAC-mérkőzés rendezőit botrányos szereplésükért. A két csapat beidézett vezetőin és játékosain kívül megjelent a bizottság ülésén Denioffer és Hoffenreich határbíró, míg Klug Frigyes vezetőbíró távolmaradt az üléstől. Először a VAC, majd az MTK játékosait hallgatták ki, végül pedig a határbírokat. A kihallgatás során mind az MTK, mind a VAC játékosai megegyeztek abban, hogy a terhükre rótt cselekményeket — tagadják és szembeállítás sem lehetett őket vallomásra bírni. A védőbeszédet után a bizottság Nadler (MTK) ellen elejtette a vádat, majd félórai tanácskozás után kihirdette az ítéletet. Eszerint Fischer Lajost (VAC) 1923. évi július végéig eltiltották a játéktól. Breuer II. (VAC), Hermann (VAC) és Opata (MTK) játékgójt pedig ítélethozatalig felüüggesztették. Braun ügyében a bizottság nem tudott elegendő bizonyítékra szert tenni és ezért ellene további vizsgálatot rendeltek el. A VAC-ot sportszerítlenségéért szigoruan megdorgálták. A botrány aktáit — a rendőrfőkapitányság kívánságára — megküldik a rendőrségnek.

APETITORIUM

a legkel. mosebb izü étvágy- és gyomr. szűk. Kapható egyedül

Dr. FERENC Szt. József gyógyszerárában a nag. emplom mellett.

TŐZSDE

Budapest, október 14. Zrlat: A devizaközpont jelentése: Napoleon 9400. London 414.50. Newyork 2375. Páris 915. Berlin 115. Milano 110. Bécs 3.40. Bukarest 157.50. Prága 83. Dinár 39.

Zürich, október 14. A mai tőzsdén folytatódott a nyugati, holland, amerikai, angol és francia kifizetések emelkedése. A legnyeresegesebb emelkedés Newyork 537.35-ről 540-re és Amsterdam 208.50-ről 210.50-re történt emelkedése. A cseh korona 15 centimmessel, a márka 0.005 centimmessel esett, ezzel szemben a magyar korona a pénteki zárlattal szemben szombaton 5 centimmessel 270.50-ről 212.50-re emelkedett, amivel folytatta az utóbbi hetekben állandóan megnyilvánuló emelkedését és elérte az utolsó két hónapban Zürichben jegyzett legmagasabb árfolyamát.

A szombati zürichi zárlatirányok a következők: Berlin 0.20. Amsterdam 210.50. Newyork 540. London 2392. Páris 4090. Milano 22.85. Prága 1815. Budapest 0.215. Zagreb 2.125. Bukarest 3.30. Varsó 0.055. Bécs 0.0073. Osztrák bélyegzett 0.0078.

Izvestavamo gradjanstvo, da smo preuzeli u zakup

VELIKU PRODAJU DUVANA

angro i na detalj, tako da će od sada potrošači biti potponu zadovoljeni kako u duvanu, papiru, šibice, takšenim i postanskim markama, menicama i svima pripadajućim artiklima te velike prodaje. U utorku prispeće iz monopola veća količina finih šibica »DRAVA« t prodavace se po četvrtinji centi, nego ostali prodavci, angro i italij.

Braća

Milivoje Todorović

eksporier — kapetan — invalid

Sergije Todorović

sekretar Ministarstva u ostavici

i rez. kapetan.

Ertesítjük a t. fogyasztókat, hogy a subotical

DOHANY NAGY- ÉS KISTŐZSDÉT

bérbe vettük és irtyezni fogunk, hogy a fogyasztókat elsőrendű dohany, cigarettapanir, gyutával, valamint posta- és okmánybélyegekkel és váltókkal legjobban kielégítsük. Az Egyedülasági Igazgatóságtól keddén nagyobbn mennyiségű kiltűnő minőségű »DRAVA« gyufa érkezik és nagyban és kicsinyben a többi árusítóknál olcsóbb áron hozzuk forgalomba.

Milivoje Todorović

exportier — százasod — rokkant

Sergije Todorović

nyugalmozott miniszteri titkár,

rokkant százasod

PHILATELIA
BÉLYEGKERESKEDÉS SUBOTICA
SZÉCSI E.

Veszek használt jögzői v. bélyegeket. A forgalmi bélyegekből csak teljes sorokat kérek, vagy egyenként a 25 és 50 parás, valamint 1 dináros kivételével. Kiltajón arajantott. 6383

301—1922 ügyszám

Árverési hirdetésny.

Paragó Ferenc és Kucor József serteskereskedők, 6-moraviciai lakosok megbízásából közhírré teszem, hogy 1922 október hó 17. napján deléltől 9-órakor O-Moravicia, a tehervasút pályaudvarán, Tölgyesi Pál topolyai serteskereskedő kárára és veszeljére a K. T. 352 szakasza értelmében 60 darab hiteltő előterestés nyilvános árverésen el fogok adni. A vételár azonnal készpénzben fizetendő. Bánatpénz ötvenezer (50,000) korona. A vételi ítéletet a vevő fizeti. Közelebbi feltételek az iradásban (U. Vilsonova-utca 7) a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Suboticián, 1922 okt. 13-án.

Dr. Vladislav Manojlović s. k.
kr. javni beleznik

7494

(*) Elsőrendű kabátok, kosztümök, ugyintm ruhák a legutolsó divat szerint készülnék Risztói női-szabónál, Subotica Zomborski put 11. 0900

NYILTTÉR.

Értesítés.

Engl Izidor adai ékszerész volt kikindai ékszerésztől az üzletet megvettem, kinek követelése van tőle, nálam három napon belül jelentkezzék, mert tovább semmi felelősséget nem vállalok.

Izidor Hubert
ékszerész, Stari Bečej.

7503

Nyilatkozat.

Figyelmeztetünk mindenkit, hogy **Wild József** Pancseváról semmiféle összeköttetésben nem áll velünk és az általa csinált adósságokért nem vállalunk felelősséget.

Pancsevo, 1922. október 11.

7470

Wild család.

„SINTA“

sveopće industrijsko i trgovačko društvo s. o. j
Ljubljana, Miklošičeva cesta 15,

szállít gyárból vagy raktárból:
Mozgásgazdasági gépeket és különféle szerszámokat, gépeket és egyéb tejjgazdasági kellékeket.
Traverzák, betonvasat, öntött csövet, drótot és tetőlemezt.

Mindenfajta vasat, pécet és eszkereket, Különféle szerszámot, építővasakat, különböző házi és konyhai szükségleteket. Minden fajtájú motorokat benzín-, nyersolaj- és szivógáz-üzemre.
Teljes gáz- és brükett-gyártó berendezéseket. Sinket, vátokat, kocsikat és minden egyéb ipari-erdő-vasúti szükségleteket. Víz- és gázvezeték csöveket és az összes ideárlató armatúrákat.
A „VOLTA“ villamos izzóllampák egyedüri útja Legjobb vásárló alkalom kereskedők és iparosok számára.

APRÓHIRDETÉSEK

Szőlőprés és zúzó használatra kiadó. VI. kenyérgyárnak átál. Bayernál.
7523

Csinos magas fiatalember sürgősen keres szép butorozott szobát, lehetőleg egyedülálló hölgynél. Elhagyott fekete jellegre sürgős értesítést kér a kiadóba.
7522

Kétszobás butorozott lakást keresek a beltéren. Cim: Drag. Lj. Jovanović. Cara Dušana-ul.
7490

Vendégülönök megfelelő sarokház a főuton, lakó nélkül, átadó és nov. el-sejére átvethető Suboticán. Malusev-iroda.

Horgoson egy jóforgalmu fűszerüzlet, a Kanizai-ut-cában, 459. szám alatt, betegség miatt bérbe kiadó. Tudakozódní ugyanott özv. Koiss Lászlónénál lehet október 20-ig
7360

Nászajándéknak legszebb egy eredeti olajfestmény, zsolnai vagy meisseni porcellánok; beszerezhető Balog Lina virágüzletében, Bárány-szálloda mellett. Állandó kiállítás!
7342

Lelépési díj ellenében 20 ezer koronától kezdve fel-felé lakások, üzlethelyiségek kerestetnek. Malusev-iroda.

Kérvények megírását szemből bármilyen ügyben el-vállal Malusev-iroda.

Fordításokat magyar és szerb nyelvre elvállal Malusev-iroda.

Információt bármely ügyben, házasság, ipar, kereskedelmi és családi ügyben elvállal Malusev-iroda

Keresek 1-2 butorozatlan szobát konyhahasználattal. Ajánlatokat Bingulac Nemzeti-szálló kér.
7386

Tüzlifa, aprított és fiasb, bármily mennyiségben lázhoz szállítva, a legolcsóbb áron kapható Welsz Dezső fakereskedőnél, Postanska - ulica, főposta mellett és Sienkiewiča-utca 24, kenyérgyártó második utca.
7368

Sömört, viszketegséget, (rüh) 3 napon belül megszüntet az illés-féle viszketeg kendős és kátrány-szappan használata. Kapható illés gyógytárban fő-posta átellenében.

Kiadó bérbe betegség miatt egy régóta fennálló kisebb malomépítészeti asztalos-és lakatosműhely, esetleg lakással. Cim a kiadóban.
311

Babaklinika, Subotica, Pa-sičeva-ul. 6. Játékbábák javítása, hiányzó részek pótlása. Veszek és léké szitek női haját. Muked-velők részére parókaköl-csönzés. Lagner János fodrász.
6819

HULLADÉKÉRT PÉNZT. Legmagasabb napi árban veszünk vörös, sárgaréz, ólom, horganyt, öntött vas-hulladékokat. Megyanszky és Társa vaskereskedők Subotica a városház átellenében. Telefon 360. 6028

Horganylemezt vagy készpénzt adunk cserébe horganyhulladékokért. Erckoporsó-gyár.
7221

Nöstény bérnáthegyt és nöstény farkast keresek tenyésztésre. Cim: Bács-megyei agrártakarékpenz-tár Sombor.
7454

200 vaggon tüzlifa vagy egyéb anyag elhelyezésére alkalmas zárt terület vá-rosoz belterületén, köves uton, esetleg hosszabb időre is, kiadó. Bővebbet ízr. hitközségi iroda. 7456

Zsák!

Ponyva!

Zsineg!

SCHIFF ÁBRAHÁM

zsák, ponyva- és zsinag nagykereskedő és kölcsönző intézet

NOVISAD, FUTAKI-UTCZA 26.

Telefon. 403. Fiókok: Beograd—Bécs—Budapest.

Uj és használt jutazsákok minden méretben. — Szalmazsákok nagyban Len- és kenderzsákok. — Uj és használt vízmentes ponyvák vagon, koci- és csaplógehez. Ponyvaszövetek, juta keszianok, Kender- és lenfonalak, Kenderzsinegek, minden vastagságban, Cérnak, Kéve- és szőlőkötözők, Malom- és kárpitos hevederek, Lópokróc- és takarok, Vízmentes munkasálto nyék és kőpernyegek, Háló- és halászati cikkek, Kötőárak minden minőségben, Papirzsinegek. Kérjen árajánlatot. 7654

ES GIBT WEDER EINEN EINBRECHER DER IMSTANDE WÄRE VIDAKOVIĆ STAHLROLLEBALKEN DURCHZUBRECHEN, NOCH EINE SONNE, WELCHE DURCH VIDAKOVIĆ-SPECIAL-ROLLETTEN DURCHDRINGEN KÖNNTE!

ERSTE JUGOSLAVISCHES JALOUSIEN-ROULETTEN HOLZ- u. STAHL-ROLLEBALKEN u. SONNEN GARDINEN-FABRIK

G. SKRBIĆ
HAJLJEBNICI
BRAČA VIDAKOVIĆ
ZAGREB
ULICA 40. GÖRÜNDET 1889.

TELEPHONE: KANZLEI 4-92
FABRIK 25-19

Egyetlen optikus szaküzlet
Suboticán

A szem a lélek tükre. Vigyázzunk erre a legnagyobb kincsre!
Szemüveget csak szakképzett, tanult optikusnál vásároljunk.

Deutsch Izidor
Kraj Alekszandra ulica 5.
Villanyerőre berendezett modern javítóműhely.

SZEMFEDELET, KOPORSÓDISZEKET
lapetákat és mindenemű temetkezési cikkekét gyári árban ajánl:
„PAX“
temetkezési cikkek és műanyag nagykereskedés
NOVISAD, KRALJA PETRA 4.

KÁLYHAK
átalakása és pucolása a legutányosabb árak mellett. Gyorsan és pontosan eszközöltetik. — Megrendelésekert látogasson a Prokosh-palotába BAZHRETERY, Kraj Alekszandra ulica.
ÜRMÖS és SCHNITZER KRALJA PETRA 4. JAVITÓ

RHEUMATIN
kipróbált háziszser-csuz, izomszagatás, köszvény, hát-, derek-fájás és mindennemű rheumatikus fájdalom ellen. — Kapható egyedül
Pinter Ferencz
Szent József
gyógyszertárban
a nagytemplon mellett.

A suboti ai orth. ízr. hitközség keres azonnali átvételre egy 5 6 szobából álló uri lakást megfelelő mellékkeliséggel, lelépési díj mellett, esetleg cserélné lehetőséggel egy a beltérhez közelebbi, azonnal átvethető uri lakással, a hitközség tulajdonát képező újonnan épült házával, amely szinten 5 szobából áll és szinten azonnal átvethető. Elhelyezkedés lehet az orth. ízr. hitk. irodában Frankopanska plác 14. szám.

BERSON
GUMMISAROK
ÉS **TALP**
MEGÓVJA LÁBBELIJÉT TARTÓSAN ÉS ELEGÁNSAN.

Kapható minden jobb bőrkereskedésben. Nagyban:
BERSON-KAUCSUK R. T. ZAGREB, WILSON-TRG 7

Építészek és építők figyelmébe!
Villanyerőre berendezett asztalos telep.
Az egész ország területére legutányosabb árban készítünk meg-rendéseket utján, rajzok szerint, épület, portál, üzletberendezés, parkettázást és butorokat legmodernebb kivitelben. — Árajánlatokat leggyorsabban eszközölünk.
SZENTI ÉS VIRÁGH CÉG, SUBOTICA
GENE SUDAREVIĆ ULICA

okt. 12-től
okt. 15-ig
csütörtöktől
vasárnapig

Lifka

Maharadzsza gyöngye

HARMADIK RÉSZ
dráma 5 felvonásban.
Főszereplő: GUNNÁR TOLNÁS.

LEVELEZÉS

Bakilok! Szőke, úlszögörő barna, hivatalnoké. Várjuk sokat legőre leveliket névelvel »Megértesz« jellegre. Később személyes ismeretség végett leruccanhatunk Novisadra. 7502

Házasság céljából közepkorú alkalmazott övezty ember ezúton keresi idősebb leányok, gyermektelen öveztyek szíves ismeretségét. Leveliket teljes címmel »Diszkreció« jellegre a kiadóhivatalba kell küldöndök. 7372

FOGLALKOZÁS

Emigráns borbély-szögő, 22 éves, állást keres november elsőjére. Teljes elváltással és fizetésmegegyezéssel. Címem: Geizler Ödön borbély, Novi-Gradac, z. p. Gradina. 7382

Asztalos-mester, aki teljes jártassággal bír ugy az épület-mint a műbutorak-szakmában és gépek kezelésében vezetői vagy a szakmában rajzoló állást keres. Vidékre is elmegy. Cím a kiadóban. 7486

„Don-Don“
a legjobb
fogtisztító krém.
KORONA GYÓGYSZERTÁR
Subotica, Városháza.

Keresek rövidaru utazót engros szakmában fix és provizióra; szláv nyelvet bírök előnyben részesülnek. Kik helyben és a környéken utaztak. »Engros« jellegre ajánlkozhatnak. 7493

Keresek egy önálló óraszögődet azonnali belépésre. Izidor Hubert, St. Bečej. 7504

Ápolónőt felvesz dr. Heizerler-sanatórium, Subotica. 7491

DIAMALT
Pékek figyelmé! »DIAMALT« a Hauser & Szobolka gyárbeli Wien-Stadtn, bécsbeli minőségben, újra kapható a vezérképviselőnké Jugoszlavia számára
Eduard Dužanec, Zagreb
Lerakat Sirosmajeva ul. 19.

Keresek rövidaru engrosszakmában teljesen perfekt, komoly, jó beszédtehetségt, megbízható utazót, ki Bécska, Bánáthban be van vezetve. Csak olyankor ajánlkozsanak, kik felelő feltételeknek megfelelelnek. — Ugyancsak rövidaru engrosszakmában perfekt bevezetett megbízható helyi ügynök keresetlek. — Ugyanitt megbízható kifutófiu felvetendök. Cím a kiadóban. 7375

Építész elmenek fakeresésbe kiadóknak. Tervez, költségvetéseket is elvállal. Leveliket »Építész« címre a kiadóba kér. 7498

Jó házból való tanoncot felveszek fizetéssel. Kriszhaber Gyula fűszerkereskedő. 7404

Vendégölt vagy kávéházat elszámlolásra átvenne fiatal házaspár; üzlet vezetését is elvállalja. Leveliket »Szakember« címre a kiadóba kér. 7499

Paraszt gazdasszonyt keres magános ember vidéki tanyaúra. Cím: Szegedi szögők 188-1. 7500

31 éves árvaléány gazdasszonyi, esetleg háztvezetői állást keres magános úrnál. Cím: Kultura lapterjesztő-vállalat, Sombor.

Két fiu tanulóknak, egy nyomdász és egy könyvkötőnek, azoknkvül két fiu mindenesnek felvételét. Hajtmani István könyvnyomda és könyvkötészet, Topola. 7516

Magános nő háztvezetőni esetleg gazdasszonyi állást keres. Cím: Kultura lapterjesztő-vállalat, Sombor. 7325

Itcsének ajánlkozik fiatal házaspár leszámlolásra, azonnalra. Márkus János, Ada, Bathyányi-ut 772. sz. 7493

Éjjeli üzletben gazdasszony felvételük, Lux Mór-nál, Fecske-u. 5, Sombor. 7357

Német-szorb levelező 8 évi praksissal, önálló munkaeör, jól fogalmaz, levelezési, titkárnői vagy egyéb bizalmi állást keres. Ajánlatokat »34« alatt a kiadóhivatal továbbítja. 7388

Egy bogrnár magas fizetéssel, kaszni munkára, felvételük. Erdel Bálint kocsigyártónál, Subotica. 7307

Keresek egy jó bogrnárszögődet és egy jó tűzemberet. Cím Úvegas Antal Topola. 7369

Apróhirdetések

Telefonon nem adnak hrdetelét ügyekben felvilágosítást.
Apróhirdetés egy más 3 K, vastagbetűs és címszó kétszeresen számított. Legkisebb apróhirdetés ára 30 K
Apróhirdetéseket felvesz Szubotica a kiadóhivatal Alexandru-utca, Leibach-ház és Solaagor hírlap-ároda a vasúti park mellett. Vidékre valamennyi felváltónál. Előfizetési díj havonként 30 din, negyedévre 90 din
Kérdésekötőökhöz válaszleány mellékelendő.

Szilgyártó-szögődet azonnali belépésre keresek. Baumgartner, Parabuty. 7262

Szoptatós-dada három és fél hónapos babához vidékre kerestetik. Alánkolozó dr. Wolff Gyula gyermekorvosnál jelentkezétek főpostával szemben. 7459

VÉTEL-ELADÁS

Aranyat 60—100 K-ig veszek. Ékszeréért a legtöbbet fizetek. Ékszerekre kölcsönt közvetítek. Pátka, a Lombard-zalóház volt becsüése. Ivan Antunovic-utca B. 4. (Hartmann-palota, volt Novák-ház, a vasut mellett). 7346

Boroshordók, jókarban, tíz hektórtól felfelé, olcsóért eladók. Bővebbet Földes Samu ruhaüzlet. 7476

VAJJON?

az áremelő-bajnokok mikor tartanak tréninget?

ARANYAT, BRILLIANT, drágaköveket legmagasabb árban veszek. Órákat és ékszereket legszakértőbben javítok és legelőszörben árusítok Friedmann Dezső órás és ékszerész Subotica, Alexandrova ul. Állami tisztviselőnek javításoknál 20 százalék engedmény. 6086

Eladó egy pár szép fekete ló, angol-arabvéru, egy Köhler-féle szép gummi-kerektől hirtő nyolc kerekkel és egy Köhler-féle fűdeles Eszterházy (hajtó) kocsit. Cím a kiadóban. 7467

Minden ajtó megnyílik Ön előtt, ha cipője „Dedy“ amerikai minőségű terpenitens cipőkéremmel van tisztítva.
Mindenütt kapható!
Depot:
Prva Jugoslov. Kemica Fabrika Novisad.

Olcsó batár eladó. Lajčo Cernjakovic vasuti park mellett. 7280

Pécsen két házamat elcsere-címém Jugoszláviában levő házért vagy földirtokért. Egyik emeletes, négy lakásos, a másikat két lakásos és egy földmő vendégfő és pékség van. Bővebb felvilágosítást ad Steiner és Würzburger, Bielovár. Csak komoly vevőknek válaszolok. 7480

Zongora, rövid, fekete, eladó. Fehérváry, Zmaj Jovina-ut. 18. 7457

Ócskarezet és pedig vörörszet, sárgarezet, cinke-ólmot a legmagasabb árban vesz Stolz Henrik rézárugár, Kula. 7458

Uj boroshordó, 250—800 literik, nagy mennyiségben, azonnali kapható Mayer Ferenc kádár-mesternél, Apatinban. 7316

Jóforgalmu éjjeli üzlet házzal és teljes bútortal- (családi okok miatt azonnali eladó. Érdeklődni lehet Smederovska-ut. 17, St.-Kanižan. 7520

Tüfiza, ismét nagyobb küldemény érkezett. Kicsinyben, nagyban! E. Vukovic falepele, Senčanski putból Lička utcában. Telefon 450. 7524

Gyermekkosci, teljesen új eladó. Senčanski put 47. 7462

Birtok eladó, 60 hold, Horgos-Királyháalmán. Bővebbet Molnár Endre, Horgos.

Jógyártmányu, keveset használt, rövid zongora, hatszemélyes evőkészlet és ékszeres eladók. Bővebbet Stojanovic, Pék Józsi-ut, Kulcsár-ház, Topola, Bačka. 7402

Eladó és azonnali beköltözhető ház nagy telekkel, azoknkvül eladó: iróasztal, lámpa, kényes és 2 drb ketőző létra. Dulič-u. 77. 7514

Ház eladó, lakók nélkül, azonnali átvehető a Zimony-ut mentén. Malusev-iroda.

Éjjeli ház felosztás végett berendezéssel és zongorával eladó. Ház egyedül is eladó, azonnali beköltözhető. Rosenfeld, Fecske-u. 11, Sombor. 7356

Eladó egy ház két szobás lakással, 404 négyvszögöl udvarral, beltérhez közel, az egész elfoglalható. Bővebbet Palotás István hentes, Subotica, Rudics-ut. 7344

Körző

okt. 12-től
okt. 15-ig
csütörtöktől
vasárnapig

A dollárkisasszony

vígjáték 6 felvonásban.
Főszereplők:
Lotte Loring és Charles Willy Kayser.

Vendégölt házzal és teljes berendezéssel olcsó árért eladó. Cím a kiadóhivatalban. 7474

Eladó egy 60 cm. heblis vágógép, egy asztalra való fűzőgép 150,000 dróttal. Cím: Pallas hirdetés-vállalat, Subotica, Jellasičeva-ut. 3. 7515

Fiaker, jorgal, lakással, istállival, olcsón eladó. Seifčič, Cvetna 6. 7505

Jómeneteli kisebb kocsmá berendezéssel és lakással átadó és azonnali elfoglalható. Érdeklődni lehet Varga Fülöp tulajdonosnál. V., Strelačka-ul. 36. 7510

Eladó egy keményfa rajz-asztal, egy festőállvány és egy festőkazetta. Čara Lazar-ut. 15. 7469

Mozli-berendezés: 300 drb. szék, Ehnemann-géppel eladó. Nagy Szilveszter, Bačko-Petrovošelo. 7478

Jóforgalmu éjjeli üzlet házzal és teljes bútortal- (családi okok miatt azonnali eladó. Érdeklődni lehet Smederovska-ut. 17, St.-Kanižan. 7520

Tüfiza, ismét nagyobb küldemény érkezett. Kicsinyben, nagyban! E. Vukovic falepele, Senčanski putból Lička utcában. Telefon 450. 7524

Vendégölt, mézsárszék és fűszerüzlettel bíró ház minden kényelemmel Santován eladó, teljes berendezéssel. Malusev-iroda.

Gyár vagy bármily ipar-telepnek megfelelő telek és háztömb eladó nagy elcsérel. Malusev-iroda.

Tiszabanti városban, az ország legjobb bútortal-vidékén (Bačka) egy üzemből levő hatjárta, modern berendezésű, sikszitás szivóváztmoztoros malom eladó vagy felében tárulna. Cím a kiadóban. 0000

Ház eladó, lakók nélkül, azonnali átvehető a Zimony-ut mentén. Malusev-iroda.

Éjjeli ház felosztás végett berendezéssel és zongorával eladó. Ház egyedül is eladó, azonnali beköltözhető. Rosenfeld, Fecske-u. 11, Sombor. 7356

Eladó egy ház két szobás lakással, 404 négyvszögöl udvarral, beltérhez közel, az egész elfoglalható. Bővebbet Palotás István hentes, Subotica, Rudics-ut. 7344

Vendégölt eladó teljes ber-endezéssel és lakással. Malusev-iroda.

Eladó a novibeceji határban 122 hold szántóföld vetéssel együtt 10,000 dinár holdanként. Érdeklődni lehet Rada (Hegyesi) bogrnáros - mesternél, Novi-beceji. 7128

Eladó egy fél garnitúra 10-es Máv. cséplő gazdagsági kazánnal és egy nagy vaszerizetgép. Cím: Szakmány Vilmos, Sentai gunaras. 5669

Eladó vajkészítő komplet-gép, két elsörendű perzsa-szögöny. Iftis férfi-kabát, női perzsa-kabát. Subotica, Usporedna 4. 7195

KÜLÖNFÉLE

Elsörendű házőköszt kapható. Kihordásra is. VI, Trumbičeva-ut. 30, jobb-oldali lakás. 7487

Fizetek lépést két szobás lakásért a beltérben, Prometna Banka, Aleksandrova-ut. 6. 748

Több malomberendezés eladó megható erővel, esetleg külön. Szerelés, átállítását vállal Faragó-Mu-sicik malomépítészete, Subotica, Bosanska 3. 7463

ELŐNYOMDA
teljes berendezést u. m. famint, papírmint, la-tesztet és házzal feste (GÖRLEN) gépeket eredeti rajzokkal készit.
Leopold Šamuel Senta
I. sv. Miletia ul. 21.

Földi-eper és iholya-palánta, 1 korona. Balog Lina virágüzletben. 7521

Privát pénzkölcsön 100 százalék fedezettel, kerestetik. Akinék van pénze kamatra, jelentse be Malusev-irodában.

Csinosan butorozott különbéjárta szoba, a vasut közlemben, kiadó. Cím a kiadóban. 7497

Mulában, mükezek, egyenes tartó fűzők készitő és javító mühelye
Schönherrn Subotica, Pašičeva 5. Telefon 275.

Humanik cipők!

Tisztelettel értesitjük a n. é. közönséget, hogy Subotican az Aleksandrova ul. 7. számu alatt fiókot állítottunk fel, hol elsőrangu cipő készitményeinket WILHEIM JÁNOS ur vezetése mellett árusitjuk.
Humanik Cipő és Bőrgyár R. T. Sarajevó—Zagreb.

nyájás olvasó

ajnos, ez a kelemetlen mesterségem, ez a kényszerű bettörő, amelyről neked, nyájás olvasó, sokszor egészen furcsa és egészen lehetetlen fogalmid vannak, szinte teljességgel megakadályoz engem a rendszeres olvasásban, az okszerű és nélkülözhetetlen könyvgyűjtésben. Szeretnék én is nyájás olvasó lenni inkább, újságok, könyvek, mindenféle érdemes agyiermek nyájás, föltényes olvasója, aki használna szüri le a saját maga részére, a saját maga okulására, épülésére, szórakozására és gyönyörűségére mindazt a többnyire kissé zavaros, néha ezáltal, néha lárdai, sokszor lézas és beteg, de nem ritkán pompás, lendületes és elragadó ideg- és agy-extrakumot, amelyet a toll robotosai szédre kitermelnek, a szellemi szakácsok leked táplálása okából előlnek találnak.

Jaj, de jó volna nyájás olvasónak lenni megint! Beülni a nyirkos októberi esékben a meghitt szobába és összebátkozni valami jó, nagyon jó könyvvel. Lekuporodni az öreg föltéba az ifjú kályha mellé és nyugodtan, gondtalanul, az olvasás gyönyörűségét előre kellemesen megbízserve Anotl France-szal társalogni. Vagy: régi képes újságokat lapozni, elmúlt ételeket, elhalált szerelmeket, kihült lázakot, megtagyított végakat felidézni. Nagypapánk marakodásait, nagypapánk panamait, a nagypapánk diszvalnkülésaról szóló nyilttereket, nagyanyánk szivdrámról beszámoló suta tudósításokat olvasni, a finnyás és föltényes

unoka hitoróval, a megérő és megbecsülő unoka meghatott sóhajával. És jó volna lapozgatni csillogó-villogó, csengő-bongó bübdjos Jóhat-regényeket, melyekből tovazdltt iljusdunk drága emlékei hullanak elénk, hogy megmarkolják lárdait, késérü szívünkét. És jó volna megint Verne Gyuldt olvasni, elandalogni a Kétevi vakáció leleihtetetlen hangulatain, Grant kapitány gyermeket-nek kalandjain izgulni, elkisérni Sándor Mátyást rejtelmes kóborlásain.

És jó volna ismét belelekedni Monte Kristónak mind a huszonegy kötetébe, jó volna ismét a régi boldog

és kéjes izgalommal lalni a Párisi lítkokat. És mondok valamit: ma éppen olyan napom van: szerelém elolvasni a Kilenc millió örök-ösnö-jét, gyermekkorom ez otromba, guttúit és izléstelen, de mindmáig leleihtetetlen szenzációját.

Szeretnék mindent olvasni, apró-hírdetéseket a lapok hátán, szivesen végigböngészni a »Gyógyszereseti Közlönyt«, a »Kazánlűk Erdelkeit«, mindent elolvasnék, csak lehetne, szabad volna szépen, lassan, nyugodtan olvasni, csak újra, csak ismét nyájás olvasó lehetnék egyszer megint, csak ne kellene folyton robotolni, folyton írni . . . g. z.

A legfiatalabb köztársaság

Albánia életrajza

Hosszu párharcok, törzsharcok és a szomszédos államokkal folytatott határvillogások, évszázados függetlenségi harcok után, — ugy látszik, nyugalmi állapot áll be Albánia politikai életében. A tiranai kormány megszilárdult és — amint a táviró Tiranából hírül hozza — Albánia parlamentje döntött az államforma kérdéséről is. A tiranai képviselőház — ha ennek lehet Albánia törvényhozó testületét nevezni — kikiáltotta a köztársaságot és annak elsőkéül — prókonzuli címmel — Ahmed Beyt választották meg.

Ez a határozat döntést jelent Albániának az első balkáni háború óta annyira zavaros helyzetében és véget vet azoknak a küzdelmeknek, amelyek az egyes albániai törzsfőnökök között az albán trónért folytak.

Az albánok, akik önmagukat skiptároknak nevezik, a törökök pedig arnautáknak hívják, — ősidők óta lakói a Balkánnak és maguknak reklamálják Achillest és Nagy Sándort is. Nyelvük két dialektusból: a toszk és gégih tájszólásból áll és az indoeurópai nyelvcsaládhoz tartozik. Lord Strangford kutatójai szerint a legközelebb a görög nyelvhez áll.

Krisztus előtt a második században már harcoltak az albánok a rómaiakkal és a harc Róma győzelmé-

vel végződött. Mint harcias faj, Bizánc császárainak kiváló katonákat adtak. A római birodalom hanyatlása után Albánia véres harcok színhelyévé vált és éppugy mint az utolsó évtizedekben, az albán partok és kikötők birtokáért már az ókorban erős küzdelmek folytak. A X. század végén Nagy Sámuel bulgár cár több éven át leigázva tartotta Durazzót, amely a középkorban az Adria legfontosabb kikötője volt. A XI. század közepén, mikor a szerb birodalom megerősödött, Albánia egy része szerb uralom alá került. A szerb királyságnak akkor Doclea — melynek Podgorica mellett ma már csak a romjai vannak meg — volt a székhelye, azonban a királyság és később Albánia is, Docleával és Skutarival együtt, Bizanc vazallusává lett. A XII-ik század végén, amikor az Adria partján új fejedelemségek alakultak, Durazzo a görög hercegséghez, az »Epiruszi despotasághoz« csatlakozik, míg 1272-ben Anjou Károly uralma alá kerül. Az ország belsejének nagy része a szerb királyságnak jut és II. Uros István szerb királyi címéhez Albánia királyi címet is felveszi. Ebben az időben Albániában hat római katolikus érsekség működik, melyek közül három: Antivari, Cattaro és Szkartari szerb kézen van. A Szentszék akkor Brochart szerzetest

leltűldi Albániába, hogy az ottani katolikusokat a szerbek elleni fölkelésre bírja rá.

Dusán cárnak 1355-ben bekövetkezett halála után egész Albániában fölkelés támad a szerbek ellen. A fölkelésnek Carlo Thopia a vezetője, aki Durazzót teszi székhelyévé és Albánia hercege címen hatalmat gyakorol az albán törzsek felett. Halála után a törzsek vezetői között egyenetlenség támad, Szerbia creje hanyatlóban van és az albánok velencei protektorátus alá kerülnek. A pápai köztársaság 1392-ben megszerzi Durazzót és Alessiót, négy évvel később pedig a Balsha uralkodó-családtól megveszi Drivastot (a mostani Dristit), továbbá Dulcignót és Antivarit. Végül 1444-ben Sajt és Dagno megszerzése után a velencei köztársaság birtokává kerül Dalmáciától Korütiig az adriai tenger egész keleti partja. A belső területek albán törzsei állandó támogatásban részesülnek Velencétől, hogy utját állják a törökök előnyomulásának. Ennek dacára a törökök lassan tért hódítanak Albániában, míg Skanderbeg, ainek neve még ma is az albán függetlenség szimbóluma, fegyvert fog az albánok felszabadítására. Alessióban a felszabadított törzsek Skanderbeget Albánia kapitányának választják. 1468 január 18-ikán bekövetkezett haláláig sikerrel küzd a törökök ellen, halála után azonban a törökök egész Albániát hatalmukba kerítik, a tengerparti velencei tartományok pedig hanyatlani kezdenek. Csak a miriditák örzik meg függetlenségüket. 1592-ben az albánok Savoyai Károly Emáuelnek, 1606-ban pedig II. Rudolf osztrák császárnak ajánlják fel az albán koronát, amit azonban ezek nem fogadnak el. Az osztrákok 1689-ben és 1737-ben behatolnak Albániába, azonban az albánok mindkét esetben a törökök oldalán harcolnak az osztrákok ellen.

Albánia 1807-től 1822-ig ismét független állam Ali pasa uralma alatt, akit Byron «a janinai oroszlan» néven énekeltek meg. Annak dacára, hogy az albánok adták a török szultánoknak mindig a legjobb csapatokat, az elit-gárdát képező arnautákat, Albánia a török uralom alatt is

Régi írók

— Emlékek és jegyzetek —

Írta: Baedeker

IV.

Amikor a Tóth Béla bujkálásáról beszélek, amellyel a nyilvánosságot időnkint szinte beteges félelemmel kerülte, az világért se akarom azt állítani, hogy hiúságmentes volt. Szó sincs róla, hű volt mint minden író, és sokkal inkább hűtő író, semhogy ne lett volna hű. De igen büszke természet volt, amely nem szerette, ha az utcán valaki azzal mutatott rá: — Ez itt Tóth Béla!

Míg mások bizony örültek, ha színházban vagy az utcán az olvasóik fölsmerték és másoknak mutogatták őket. Én is nagyrészt az ő befolyása alatt választottam már harminecztendő előtt írói álnevét, mert így bátran írhat ki kéne hallgatnia, s mert még sincs kitéve annak, hogy a »nyájás« olvasók merő udvariasságból szembe dicserik olyan íróskérteket, amelyeket magukban számárságnak tekintenek. Az igaz, hogy másrészt meg az eshetik meg az álnevű vagy névtelen szerzővel, hogy a cikkéről azt kell hallania:

— No, ilyen ostobaságot rég olvastam!

Ez persze T. Béliával is nem egyszer megtörtént, de nem háta. Azt mondia, hogy az ilyen közvetlenül ösztintességét szivesebben hallja, mint a konvencionális hízelgést, amelyre az olvasó »becsületbeleg« van kötelezve, ha olyan íróval beszél, aki a

neve alatt ír. Ő hát, amikor és a meddig csak lehetett, elbliccelte a nevéét — amelynek pedig már a nyolcvanas években nagyon jó hangzása volt, s csak később a Magyar Hírlap-ba írt a neve alatt, ahol azt kikötötték (szerződési feltétel volt), még későbbben pedig, amikor — épp az én közvetítemmel — a Pesti Hírlap-hoz szerződött, ott a híres Esti Levelek-et már teljesen anonim írta. Igaz, hogy ekkor — a tehetsége és a művészete kulmináló pontján — már a stílusa olyan egyéni, jellemző és tóthbéli volt, hogy ez már nem is volt névtelenség. Az értelmes olvasó (mert ilyen is van), ha két-három sort olvasott e levelekből, már tisztában volt vele, hogy ki az, aki olyan sok témáról oly erősen, érdeklően és merészen tud írni.

Azt hiszem, nem tévedek, ha azt állítom, hogy a kultura szempontjából ezek a levelek a T. Béla legnevezetesebb alkotásai, mert a szerzőjük bennük mint a közönség morális nevelője jelentkeznek. Az ő credeti szempontjai, bátor szókimondásai, elmés kritikái és tudományos megállapításai nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy a legelterjedtebb magyar újság (akkoriban a P. Hírlap, mutatta föl a legnagyobb példányszámot) közönségének az olvasónívója emelkedjen, s a regénytárcához s a humoros skiccekhöz szokott publikum bölcselméleti is próbáljon gondolkozni, s pedagógiai, szociológiai és mindenféle egyéb diszciplínákhoz tartozó ismeretek után kíváncsion érdeklődni. Persze, ehhez olyan polihisztor-teremtés és olyan

meleg előadási író kell, aminő Tóth Béla volt. És nem szabad lebecsülni azt az erkölcsi befolyást, amelyet egy meggyőző erővel és hatalmas logikával dolgozó író gyakorolhat százezernyi közönségre, ha alkalma van ahhoz hetenkint háromszor-négyszer szólni.

Tóth Béla a Magyar Anekdotáknics-csel mulattatta, többi gyűjteményes műveivel — Szárlú-Szajra, Mendemondák, Furcaszók — oktatta, a Jézus Gyermekeségéről Írt Könyvvel gyönyörködötté, de az Esti Levelek-kel nevelte a közönséget. És valljuk be, egy kis morális nevelés ráért erre a közönségre. . . S ebből a szempontból is pótolhatatlan kár, hogy ezt a szigorú, de élvezetes moralistát olyan korán elvesztettük. . . Az én kedves barátom, Porzoltó Kálmán, és a másikkal éppen szeretetreméltó és jóhiszemű író, bizonyára maga se gondolta, hogy méltó utódja lesz a kitűnő elődjének és kongenialis folytatója az ő militáns munkájának, amikor az örökebe lépett s az Esti Levelek-et tovább írta. Minő nagy hasznát vennék ma Tóth Bélának, s hány olvasóját tudná megvizsgáltalni, ha még érne s írna (és ha érne, bizonyára írna), s a világháború tanulságaira oktathatná a közönséget! Hogy odamondaná ő a göltliche Grobheit-jával a háborutszínletről, a békeváróknak, az uti gazdasági rend sok parvenijének, az aranyborjú imádozóknak, a valuta-spekulánsoknak, a devizalovagoknak is a korszak többi teremtményeinek! S hogy tudná ő megvizsgáltani a

szegény bukkott középosztályt, a kulturára szomjas pénztelen intellektuel-t, az elnyomott műveltet, a nélkülöző lateinert, a rosszulnevezett beamtert, az uigazdagokat kiszolgáló szerencsétlen művészt, s talán a barátját is, aki róla e kegyeltes sorokat írja! . . .

Gyakran gondoltam ezt el, amikor fölmerül előttem elhunyt jó barátomnak az emléke, akivel korán ismerkedtem ugyan össze, de akit korán is kellett elvesztenem. Mind a ketten nagyon fiatalon kezdtünk írni, különösen ő, aki már tizenhétéves korában »nyomatás alá« dolgozott. El lehet mondani róla, a korai írói és fiatalonharcolóiról, amivel Vörösmarty jellemezte az egyik drámájának: *Ő már vívott, míg mások jászának.* Ami még annyiban is igaz, hogy az írás, különösen a hírlapírás, akkor még igazán vivás, sőt bajvívás volt. . . Még diákok voltunk, amikor — az egyetemem — először találkozunk. Ő nagyon érdekel engem, mert Tóth Kálmánnak volt a fia, ő pedig szintén vonzódtott hozzá, mert hiszen bácsái voltak én is, s ő még nem volt haragban bátyjával. . . Az összeköttetésünk eleinte mégis csak afféle irodalmi és kővéházi pajfásságnak indult, — oly viszony, aminőt az ember a »Jugendeselei« korában huszat-harmincat is folytat. (Híszemmi se olyan gyakori, mint a jópajtás, és semmi se olyan kevésbé az, mint a jóbarát!) Bizalmas és igazán meleg barátságga ez a pajfásság akkor izmosodott, amikor Béla tíz évvel későbbben egy könyvenről —

Török világ Jugoszláviában . . .

Séta a szarajevói muzulmán-negyedben

megőrizte különleges helyzetét. Az 1912-ik évi balkáni háború alatt Albánia is visszaszerezte függetlenségét és az 1913-ik évi londoni béke alapján a nagyhatalmak Wied Vilmos német herceget küldték Albániába uralkodónak. Az idegen uralkodót azonban nem látták szívesen az albánok, úgy hogy az 1914-ik év elejét visszatért hazájába — német hercegnek. A világháború befejezése után lett ismét aktuális Albánia ügye, amikor az olaszok Jugoszlávia ellen tüzeltek az albán kormányokat, hogy ezáltal az ő pozíciójuk megcrösöldessék az Adria keleti partján. A tiranai kormány azonban felszabadította magát az olasz gyarmokodás alól és közeledett keresett Jugoszláviához. A két év előtti hátraharcok után most a legbarátságosabb viszony áll fenn a két állam között, amelyet Albánia fokozatos konszolidációja és az államformának most történeti végleges szabályozása még szívélyesebbé tesz a két ország között.

A tiranai köztársaság kialakítása a jelek szerint bukását jelenti annak az olasz politikának, amely a történelmi jogokra hivatkozva igényt formált az Albánia fölötti felügyeletre, — mert valamikor a Velencei Köztársaság volt az ur az Albánok fölöttén. Albánia függetlenítette magát az olasz hatalmi törekvésektől és érdekeit felismerve, Jugoszlávia szomszédai barátságával ellensúlyozta Itáliának az Adria fölötti hegemónia elérésére irányuló aspirációt.

Ügyesség

Egy barátom beszélt:

A szobalányunkról azt állítja a feleségem, hogy renkielő ügyes. Ennek ellenére szörnyül sok kárt tesz s aig van nap, hogy a kezén össze ne törne valami.

Tennap is a földhöz vágott egy szép tálat.

Mondja a feleségem:

— Rettenetes, hogy mennyit zuz össze ez a ledány!

Feleltem én:

— Es most képzeld, mennyi kárt csinálna, ha még ügyetlen is volna! Adj háldát az Istennek, hogy ilyen ügyes!

A Kritikus Albumáról — elragadtatással nyilatkozott és irt a *Budapesti Hírlap*-ban. Az elismerése nagyon jól esett nekem, mert a kritikája nem volt »megrendelve», s azért is jól, mert a huszonöt sorában több dicséretet pazarolt rám, mint Vadnay a kilenc tárcahasábos ismeretésekben, pedig az is igen jóindulatú bíráló volt. Akármennyit affektáljanak egyes irodalmi smokkok, én bizony beösmernem, hogy az írónak csak olyan jól esik a kedvező kritika, mint színésznek a taps, és pilkatornak, ha a kép fölött fűgghet a tehetségét dicséző táblácska: *El van adva* . . . Én bizony örültem, hogy olyan hivattól toll, mint a Tóth Bélaé »főmöröknék és művészielnék« dicsérete a soraimat, amelyek szerint »almés fej és nemesen érző szív munkája voltak«.

Legközelebbi budapesti tartózkodásom alkalmával fölkerestem és megköszöntem a jóakarát. Ettől fogva barátokká lettünk, s el merem mondani, hogy kevés irótársra volt ennek az érdekes jellemű és érdekes elméjű embernek, aki előtt a lelket oly őszintén tárta föl, mint én előttem, s akit az érzéseinek és a gondolatainak annyira a részesévé és a bizalmasává tett volna, mint engem. Sokban járult hozzá a hozzámzelepedéséhez talán az is, hogy én a superioritását mindig minden irigység nélkül elismertem, míg mások, akik bizonyval sokkal tehetségesebbek voltak nálam, de épp oly bizonyosan jóval tehetségtelenebbek mint én, nem egykönnyen akarták beösmerni, hogy Éfendí nemcsak jobbat tud mindnyájunknál, de job-

A kemalisták keleti győzelmei a világ érdeklődésének középpontjába helyezték a törököket. Musztafa Kemal basa békefeltételeket diktált, Konstantinápoly ünnepel és a nagyhatalmaknak legnagyobb gondját a keleti kérdés megoldása képezi, ugyanez pedig itt Jugoszlávia nagy területein békésen dolgoznak a törökökkel közeli rokonságnak levő muzulmánok tömegei.

Bosnia, ez a jugoszlávai török sziget és a mohamedán élet lüktető központja: Sarajevo. Egész speciális életmennyilvánulásokban gazdag város, színes, egzotikus életi: egy darab Kelet, Európába plántálva minden szingzadg pompájával. A csatorna két partján a modern nyugati nagyváros élete pereg gyors iramban, hatalmas új paloták alatt a politikai, kulturális és gazdasági fejlődés minden megnyilvánulása, autók és batárok, a város felső részében pedig a török lakosság keleties élete terjeszkedik tünány, szük sikátorokban gyékényen kereskedő törökök, sulyos terhek szállító öszvérek és a keleti kék felett a karscu minaretek és kupolás mecsetek rajzolódnak a hegyekkel ékelt horizontra . . .

A legszínesebb és legérdekesebb ennek a török városrésznek az élete. Konstantinápolyon kívül sehol másutt ez a lép nem táru az egzotikumokat szerető szemek elé és Kelet minden káprázatos színpompája tombol itt néhány sikátorba szorítva. A Basarszani zsufolók össze mind az, ami ebben a városban egzotikus, a legjobban. Szerda délelőtt van, a török kirakodó-vásár napja. A szük kis utcákban alig lehet előreljutni, annyian tolonganak a vásárosbódék előtt. Európai külsejű, nyugati divat szerint öltözött embert alig látni a vásáron, de annál gazdagabban tobzódik a keleti viseletek tarka színei. Törökök, bosnyákok, örmények, albánok és fel-felútnak a montenegróiak festői viselete is. Csak a bő bukyogó és a piros öv általános ebben a viseletben, egyéb-ként annyiféle színű a ruha, alány

ban is fejezi ki magát mint mi. Ambrus Zoltánon kívül nem is igen irt valaki az akkori fiatal irodalomban olyan világosan, mint Tóth Béla. Ezt persze nem látta be mindenki. Reviczky Gyula mingyárt, akit abban az időben már a legidősebb költők egyikének kezdtek elismerni (s csak a hivatalos akadémiái kritika volt vele szemben tartózkodó), nem elégedett meg azzal, hogy Vajda János és Kiss József mellett amaz évek legjobb lírikusának tartották (sőt egysékes, mint Justh Zsigmond is, főléjük helyezték), de a prózairás babéraitra is vágott, s kissé fanyar képet csinált, amikor másnak »mesteri prózáját dicsérték. Nem látta be, hogy az ő »kötetlen« írásai minden szépségük mellett se voltak olyan kitéjezők és nyelvi szempontból olyan tökéletesek, mint közös barátunknak a művészi cikkekkel.

Akkortájt irta Reviczky *Apai Örökség* című regényét, mely afféle éregregény volt (Ich-Roman) s bennünket különösen azért érdekelt, mert abszolutgatan szerzőnek szomorú konfesszióját s a saját elhibázott életének a bánatos elbeszélését tartalmazta.

— A szegény Gyula életraiza. — mondta Tóth Béla azzal a tömörséggel, amellyel embert és könyvet jellemezni tudott, s amellyel például a Dessewffy Arisztid száraz és unalmas Velence-monografijára is röviden mondta ki a szentenciát:

— Jégvökönyv. Velencéről felvette Dessewffy.

A Reviczky regényéről én irtam terjedelmes bírálatot a *Fővárosi Lapok*-ba, s Vadnay Károly, a kedvelt

fajta a viselője. És a piros fezek meg a turbánok tömegében sok-sok török nő. A lányok vállára és fejére borítva egy nagy kendőszerű csuklya, de az arcuk szabad, csak az asszonyok arca előtt van sűrű fekete fátyol. Nagyon demokratikus viselet és, mert nehéz megkülönböztetni a társadalmi különbségeket ez alatt a bő ruha alatt, bár nem ritka ma már az olyan török nő sem, aki egész modernül öltözködik és a lakk-félcipő, selyem-harisnya, meg divatszínkekből készült kiegészítőket fölött annál élesebb kontrasztot képez a fekete csuklya.

A vásár szük sikátorainak tömkelegében az elárúsító-bódék egymásra zsufolva. A teljesen utcára nyíló bódékban a fezes törökök gyékényen vagy szőnyegen ülnek és úgy kínálják áruikat. Minden kapható itt, amire embernek szüksége lehet, az élelmiszerektől kezdve a legtarkább kelméig és ruháig. Hosszu sort foglalnak el a cukrászok bódéi, mellettük a gyümölcskereskedők, aztán a pékek és így megy tovább minden szakma. Egy hosszú sikátor a bőszerzők árusítóhódéi tiltóznak ki, ott dolgoznak az iparosok a piac zsvájában, pénztárcák és retilukok itt képződnek el néhány perc alatt a szemünk előtt és mialatt a vevő javában alkuszik, a flegmatikus török nyugodtan dolgozik tovább és a busnyákok jellegzetes boszkorai is itt formálódnak a keze alatt. Más bódékban a török kendők és kelmék színpompája kavargó, odább a török aranyművesek cseccsbecsői csabítanak.

Zsvaj, tolongó emberek, öreg bosnyákok megrakotható öszvérek vezetnek a kis hegyi sikátorokban, kis gyerekek kecskéket hajtának a vásárosok tarka tömegében, egy cukrász hangosan ajánlja friss süteményét és szultán-kenyerét, minden nyüzös, mint egy színes, hatalmas hangyaboly. Egy csuklyás török nő egy öreg bosnyákról leluza a kabátot és megkérdi, hogy miibe kerül. Nagyon jellemző kép ez:

Ujság kitünő szerkesztője, nem sokat »nyihitt« a dicséző szölamokon, amelyekkel a művet ismertették. Vadnay tudnillik enyhítésnek nevezte azt a módszert, amellyel az irodalmi »méltatások« esetleg toluzó dicsérfődiát egy hanggal leszállította. Ő a »szellemes«-ből szerzett »elmés«-et, a »pompás«-ból »csinos«-t s az »elragadó«-ból »tetszetős«-t csinálni. Mert nem szerette az »erős« kifejezéseket, s nem szívesen adott helyet lapjának hasábjain az irodalmi »camaraderie«-nek, annak a pajtáságnak, amely valamely könyvet — tekintet nélkül az igazí értékre — csak azért lantsziroz, mert barátainak egyike irta. Az *Apai Örökség* minden gyengéje mellett is érakes és értékes mű volt. T. Bélanak is tetszett, aki azt az *Egyéltérés*-ben, szintén igen kedvezően, bírálta. A szerző természetesen nagyon meg volt velünk elégedve, s engem azzal tüntetett ki, hogy a regény egy alakját tanácsomra jobban »dolgozta ki«, s ezt könyvének második kiadásának az előszavában hálásan meg is említtette.

Akkoriban az írők még jó kollégák voltak, szé attek és megbesúlltek egymást, és hallgattak — egymásra. S a mint e példából látjuk, a nagyok is becsúlltek a náluk kisebbeket, s a kiválóak is hallgattak a jelentéktelenebbre.

Tempi passati!

Vagy ahogy a soknyelvű Tóth Béla szokta volt tréfásan mondani: — Ach, die »tempo passati« sind leider schon längst verübert! Ebben a tekintetben már mindenesetre elmúltak,

minden eladó ezen a vásáron, még az a ruha is, amit a vásárosok viselnek.

A lármas vásári tülekedésben elfáradva odébb megyünk a szomszédos sikátorok mecsetjei alá. A legpompásabb mohamedán templom előcsarnokában öreg muzulmánok ülnek a kőpadokon és a szókőkutak és régi oszlopok mellett béna török koldusok nyújtják kérón kezeiket felénk. A keleti kép itt már klasszikussá válik, a mecset kontúrjai Stambul képét idézik.

A mohamedán egyházközösség iródjában szívesen adnak engedélyt arra, hogy bemenjünk a mecsetbe. A templom aajtáiban azonban arra figyelmeztet kísérőnk, hogy nekünk is csak megoldott sarukkal szabad átlépnünk a küszöböt. A cipő lekerlő a lábunkról és a következő percben már bennjárunk a gyékényekkel és sulyos, süppedő perzsaszőnyegekkel borított mecsetben. A kép, ami elénk tárul, káprázatos. Mindaz, amit a keleti építészet és művészet évezredek alatt megtörtent, összezsufolva pompázik itt egy teremben. Márvány-oszlopok, rajtuk egzotikus török felírások, a padlón és a falakon tarka színekben pompázó török szőnyegek, de sehol semmi nyoma a műtemplomaiak oltáriszéinek, a pap helye egy falba mlyéződ márványszöglet, minden dísz és oltárkép nélkül. Lépcsők vezetnek egy karscu toronyszéri emelvénybe: a prédikátor helye, szemben a templomi karsdiszes karszata, de orgona nem található sehol. A szőnyegek ünneplésen fedik be az izlám templomot és török kísérőnk ajtatosan jár a színes akombakomos márványfalak között.

Mikor ismét kinn vagyunk az utcán és elénk tárul a bent láttakkal teljesen harmonikus utcai kép, úgy érezzük, hogy valahol egy misztikus keleti városban járunk és mértőföldes távolságban vagyunk mindattól, ami nyugati, keresztény kultúra. A vásár zsvájaja tompán mormol még mindig, a keleti képek gyorsan váltakoznak előttünk.

A karscu minaretekben megjelentek az imám és kelet felé fordított arccal hangosan hirdeti a delet. Elnyújtott, furcsa éneklős hangok kavargognak a sok minarett magas erkélyéről, egy pillanatra elcsitul a vásár zaja, a fekete-kávé mellett ülő öreg mohamedánok ajtatosan fordulnak kelet felé. A mecsetek is megölnélnék és áhítatosan déli ima száll a profétához. Az imám éneke sírón hangzik: dél van és a város másik részéből idehangzik a delet hirdető keresztény harangszó . . .

A mohamedán Kelet és a keresztény Nyugat két távoli világa ölelkezik itt össze az imám énekében és a harangok zugásában . . .

László F.

Krónikás adoma

Egy barátom beszélt: Fintk született s e hirt diadallal jelentettem a gyermekszobában, ahol azt nagy gaudiással fogadták.

A kis Lili (hatodéli esztendő) örült a legjobban. Ő volt az első, aki megtekintette és gyönyörű szőmek, bár kissé tulvörösnek és nagyon ostobának találta.

Aztán így szólt:

— Szeretném látni a nadrgját.
— Azt nem lehet — mondtam. — Mert még nincs neki.

— Az lehetetlen — állította hadrozottan Lili. — Bizonyosan van neki. Te csak nem akarod nekem megmutatni.

Egy darabig vitatkoztunk s végre, amikor becsületeszóra állítottam, elhítte, hogy az besikéjének nincs nadrgja.

De elgondolkozva és kételkedve tette hozzá:

— Hát akkor honnan tudjátok, hogy lila?

Bdkr.

Ahogy Sombor dolgozik és szórakozik

Az amerikai benszülött aligha tudja egy óra hosszáig beszélni arról, hogy milyen Newyork, Vértesi Károly, a somboriak speciális tehetségű írója, annak idején négy napig volt Newyorkban s százegynéhány tárcacikken kívül egy súlyra néve is hatalmas kötetben írta le a világvárost azok számára, akik Vértestől akarták megismerni Amerikát. A halottakról kötelező jót mondani s így a Vértesi-könyvről csak annyit, hogy e réven nem tulságosan lendült fel az idegenforgalom Amerikában.

Az allspán

Most azonban valahogy szeretnénk mégis kissé Vértesik lenni, meglátni és megírni, hogy mi érdekli az idegent Somborban. Mi, akik itt élünk, a sombori levegőt szívjuk, a Lloydban kártyázunk s az Olvasó-körben kibicellünk, természetesnek és megszokottnak látjuk, ami az idegenre meglepő és újszerű. Suboticán például még szokatlan, hogy a preferanszban a makk avanszált, s azt mondják rá, hogy ez sombori módszer, itt azonban már a tannenbergi győzelem óta nem preferanszoknak más-képp s senki sem talál ebben semmi különösét. Sok mindennel vagyunk

A megyei főnödtárs

így, amivel persze nem azt akarom mondani, hogy Sombor a kártya és egyéb szellemi tudományok terén fölülmulja Suboticát, — nehogy a suboticaiak megsértődjenek, — mert viszont, hogy csak egyet mondjunk, Suboticán villanyos-sín van a pályaudvartól a városig, ellenben Somborban is kocsin, vagy gyalog kell az idegennek bejutni a Slobodába, ami a város mindenkori központja. Mi azt is egész természetesnek, megszokottnak és a somboriak közt mindig fennállott nemzetiégi együttérzésből folyólag magától értődőnek találjuk, hogy aki el akar igazodni, az utcajelző-táblákon, a cégjelírásokon szerb és magyar szöveget talál. Az idegen, különösen pedig az aki északi irányból jön Somborba, ezen még megiepedik.

Egy sajátsága van Sombornak, ami megkülönbözteti a Vajdaság többi városaitól. A somboriakban hatalmas adag sombori érzés van. Nem

lokálpatrioizmus, hanem szeretet Sombor iránt. Hogy jellemezzük ezt? Hagyja a kínai forradalmárok azzal izgattak az idegenek ellen, hogy Kína a kínaiaké, ugy a somboriak is azt érzik, hogy Sombor a somboriaké. Az övék szépségével, kellemes fekvésével, utcáival, csa-

A sombori korzó

tornájával, kertjeivel s — last non least — kínai copfjával együtt. És ez nem úgy értendő, mintha Somborban nem szívesen látnák az idegent, hanem úgy, hogy az idegen is rövidesen somborivá válik. Azzá teszi a sombori szív, a sombori barátság és a somboriak jó kedélye. És innen van az, hogy hívják a polgármestert bár Kleiner Lajosnak, vagy dr. Radics Lázárnak, vagy dr. Gyurisics Györgynek, az somborivá válik, aki előtt Sombor a földkerekség legfontosabb városa s a

kat a hagyományokat, amelyek világszerte híressé tették Bácskát. Ha szabadna azt mondanánk, hogy Sombor a bácskai virtus utolsó mentővára. Itt tudnak még inni, tudnak még mulatni az emberek, s nem mentek ki a divatból a háromnapos céceók s divik még az asztal alá ivás virtusa is. Van idő, amikor Somborban annyi pezsgő fogy, mint amennyi habos-kávé egy pesti körüli ká-

véházban, kivált amlófa Pesten tilos habbal árulni a kávé. Senki sem ükőzik meg azon, ha éjszaka a kávéház lezuhott redőnye mögött hangosan muzsikál a cigány, s pattogó magyar nótá hangzik el azok ajkán is, akik nappal, bor, pezsgő és cigány nélkül egy szót sem tudnak magyarul.

Van még valami, amiben Sombor hű maradt a tradíciókhoz. Itt vannak ma is Bácskában a legszebb és legkedvesebb nők, itt sikerülnek legjobban a bálak, amelyeken nem

Esik a buza

somboriak ügyes-bajos dolga a legelőbbre való a világon. Egyedienegyszer volt »idegen« a polgármester, Fehér Lőrinc, aki nem tudott somborivá válni, nem is maradt meg sem a polgármesterségben, sem Somborban.

Sombor megőrizte a kis várost, a lelkekben megmaradt a tekintélytisztélet. És Sombor őrizi híven, mint a templáriusok a régi kincseket, azo-

képződik majomsziget, s amelyek megbukottaknak tekinteténél, ha csak kiválóságvirradatig s nem a késő délelőtti órákig tartanának.

A sombori korzó valószínűleg szemképrázató és lélekvidító láthatása a szépségnek, bájjának és — a legújabb divatkrédóknak.

Az idegen, aki itt a sombori korzó képét látja, akármennyire híven rajzolta is azt le Balázs mester, aligha

ismer rá így a korzóra, mert mikor ő látta, csillogó szemű szép lányok és kedvesen mosolygó asszonyok tették azt népszerű. Persze, hogy nem az utcát látta s nem az épületek emléke maradt meg felkékben, hanem az a másik kép.

Tévedésbe esik, aki azt hiszi, hogy Somborban csak isznak, mulatnak, kártyáznak a férfiak s csak táncolnak, meg korzóznak a nők.

Komoly munka folyik Somborban, megyeháznál, városnál, üzletekben, irodákban s a Lloyd sem kizárólag a kártya-csaták színhelye, hanem ott is életbevágóan fontos megbeszélések folynak. Persze mi nem tehetünk róla, hogy amikor a rajzoló belépett, éppen nem sikerült egy ilyen komoly megbeszélést megzavarnunk ... A

A rend legfőbb őr

gabonások arcán meglátszik ugyan, hogy addig cáfolgatták a hírt, hogy jön az amerikai buza, amíg végre mégis csak megjött s a buza letört. A buza ára esett s Vajda Mór, Faragó Dezső, Hódossy Lajos, Preradovics, Klein igazgató, Radanovits meg a többiek deutánonként olyan arccal ülnek a kerek asztal körül, mint az adomabeli háziúr, aki mindig várta azt a rejtélyes idegent, aki megszabadítja majd a házatól. Faragó és Vajda mellé csak azért raj-

A kórház női igazgatója

zoltattuk le Rácz Emilt is, a Gránúm igazgatóját, hogy van lássák, hogy van azért még jókedvű s mindig nyugodt kedélyű gabonás is Somborban ... A Lloyd és a gabonás-asztal nem volna teljes, ha itt is meg nem emlékeznénk Káldor bácsiról, a legújafalibb sombori alattvalóról, aki Schiller nyelvét, ha kissé idegen akcentussal beszéli is, de legalább gyakran idézi a nagy német költőt.

Mint két modern szomszédvár, úgy néz egymással farkasszemet a Lloyd és az Olvasókör. Egyik a konzervatív mult, a másik fürge jelen. Csak természetes, hogy a »nagy játékosok«: Gál Rezső, Vuics páukus, Dezső Kálmán, dr. Spitzer István, Grünbaum Aladár ide költöztek át. A »nagy« partitét azon a jogon nevezik nagygnak, mint amelyen alapon kereszteltek el valamikor az Apponyi-pártot a nagy államférfiak pártjának. Nem játszanak ők nagy pénzben, de mindörvki szentül meg van győződve, hogy ő a világ

legjobb játékos. A Lloyd természeténél és összetételénél fogva nem annyira tekintélytiszteelő, s ott a kritika és ellentmondás is elhangzott olykor, ha valaki blank királyra bement a betölti, természetesen tehát, hogy a parthie kiköltözött onnan az Olvasókörbe. S itt ütötte fel tanyáját a tarok-iskola is, amelyet dr. Zdonov Dezső tart a kevésbé tehetséges, mint szorgalmas tanítványok: dr. Erdéy Aladár, Gyöngyösi Dezső, dr. Gántz Ábris, Grünberger, a cukros cukrász számára. A tanítványok

lerajzolják... Nem akartuk neki megmondani, hogy a nyertes Kerényit is lerajzolták. Sombor e hevenyészett rajza nem volna teljes, ha ide nem iktatnók dr. Radistes Lázár alispán képét. Most lett a vármegye alispánja. Nehezen vált meg Sombortól, amelyet mint polgármester szeretett volna nagygyá, virágzóvá fejleszteni. Az alispánokat valamikor »kiskirályok«-nak nevezték. Dr. Radistes nem a kiskirály alispánok fajtájából való. Egyike a legtevékenyebb emberek-

Versnek nem valami jó, s Eremlín mégis azt mondja, hogy nem róla csinálták.

Végül még egy sombori specialitás. Somborban a városi közkörház igazgatója egy kedves, fiatal lány: dr. Csövits Nádá. Hogy mit jelent Somborban kórházi igazgatónak lenni, azt csak azt tudja, aki már látta a sombori közkörházat, amelynek felszerelése, pavilonjai, szobái mind az agrárreformot átközzák, amely lehetlenné teszi, hogy a kórházat kibővítsék, felszereljék. Ha itt, ebben a kórházban is meggyógyulnak a betegek, az nemcsak érdeme, hanem dicsősége az orvosi karnak s Csövits Nádának, az igazgatónak.

*

Végig menve és végig nézve így Somboron, most látom csak, hogy e hosszúra nyúlt cikk is mennyire rö-

vid. Mennyi kedves emberről, mennyi jellemző tulajdonságról kellene még megemlékezni. Drága öreg urak ott a Beograd-kávéház tükörablakai mögött, fiatal arslánok a bajai-uti cukrászdai márvány-asztalok mellett, bocsássátok meg a krónikásnak, ha, amit írt, csak hézagos.

iparról sem beszéltem. De az beszél önmaga helyett. Dicséri egy fejlődő város kezdeményező és alkotó erejét s mutatja azt a becsületet szolidaritást, amely benne él a sombori levegőben.

A sombori kereskedelemről és a krónikás leteszi a tollat. Somborról lehet sokat beszélni, de sohasem elegendő. Majd egy más alkalommal bemutatja a jogosultait magyarságnak a dolgozó Sombort is, amely méltó mindenkinek az érdeklődésére.

Sz. M.

A Lloydban nincs parthie

közül dr. Erdéy Aladár mestere a sakknak, — ezért játszik tarokkot, s mert a sakk csöndes, nyugodt játék, ezért kíséri a tarokk-játszmat olyan megjegyzésekkel, amelyeket bajoson lehetne a felsőbb leányiskolai tankönyvekbe kinyomtatni. A Lloyd becsületére legyen mondván, hogy néha, loppal, titkon, de igazán ritkán itt is kártyáznak. Bizonyára lesznek sokan a somboriak közül, akik ezt így első szóra nem hiszik el, s ezért bizonyítékokról is gondoskodunk. Ime itt van dr. Sze-

nek a vármegyében. S nem engedí lebeszélhetni magát arról, hogy most, télviz idején, az egész vármegyét beuttassa, minden községet meglátogasson.

Az új megyei rezsim vezetői közé tartozik Kupuszarevics főjegyző, a vármegye egyik legszorgalmasabb hivatalnok. Alig lehetett lerajzolni, nem akart az aktákból felnézni.

A közbiztonság legfőbb őre Somborban Eremlín György, a rendőrfőkapitány. Foglalkozása ellenére mindenki szereti, csak két foglalko-

Tamás István:

UJ ÁBELEK JÖNNEK

Nékem táj minden szomorúság, minden bánat, éjszakánként hangosan hívom az anyámat, régi dacom elernyedett, a bátor tüzek lelohadtak, már csak pernyék és emlékek maradtak és a zsardtnokra sáros, szürke hamu nehezedett.

A sorsom táradt, viharvert, poros ékhs szeker, kocogva jár, alig hogy meudegél és a kocsis bóbiskol a bakon. Ugy látja: boldog élet nyújtózik a lomha rögben, úgy érzi: kósza ösök vonálnak át a köüben és asszony, vár, rá puha ággal valahol messze Északon.

Uj Abelek jönnek majd Keletről uj igékkel, uj hittel, borral, búzával, békességgel és oldrt emelnek a városokban. Véres, vonagló szívmeágyakat raknak, emberek hordják majd szívüket dődoznak és bűnbánó szolozsmák reszketnek a hajnalokban.

Pirkaddskor már uj nép várja a kelő napot, csengő csengők, hangos harangok kergetik a virradatot, és mint csillaghullás a májusi égen, százával lesznek majd uj csodák. De szürkülletkor meghalnak a babonák és számüzött bálványokat ravataloznak az éjben.

Nékem táj minden szomorúság, minden bánat, éjszakánként hangosan hívom az anyámat, régi dacom elernyedett, a bátor tüzek lelohadtak, már csak pernyék és emlékek maradtak és a zsardtnokra sáros, szürke hamu nehezedett.

SAKK

Rovatvezető: Maróczy Géza. Marin V.-tól

*Kagau's Neueste Schachnachrichten-versenyen első díjat nyert. Sötét: Kd6, Ba2 és d2; Fa3, Hb1 és g1; gy: a5, a7 d3 f2 és g5 (11). Világos: Ka6, Vh1, Pf5 és g7; Hb3 és d5; gy: b5, c3, e4 és g3 (10). Matt három lépésben.

54. számú játszma.

Játszották Budapest bajnoksági versenyen 1922. évben.

Világos:	Sötét:
Dr. Négyessy	Bikich B.
1. e2—c4	c7—c5
2. d2—d4	c5×d4
3. Hg1—f3	Hb8—c6
4. Hf3×d4	e7—e6
5. Hb1—c3	a7—a6
6. Fe1—c3	Ff8—e7
7. Ff1—e2	Hg8—f6
8. Vd1—d2

Helyesebb volt az elsáncolás. 8. ... Fe7—b4 9. ... Hf4×c6 b7×c6 10. ... Vc2—d4 c6—c5 11. ... Vd4—d3 Fe8—b7 Jobb volt a7—d5. 12. ... elsáncol 13. ... Vd3×c3 Fb4×c3 14. ... Fe3×c5 Fb7×e4 Most azután világos határozott előnyvan. 14. ... Fe4—d5 15. ... Vc3—g3! Ba8—c8 16. ... b2—b4 a7—a5

17. Fe2—a6	Bc8×c5
Aránylag még a legjobb, mert a minőség által sötét némi ellenjátékhoz jut a világosnak jól kell játszania, hogy előnyét érvényesíteni tudja.	
18. b4×c5	elsáncol
19. f2—f3	Hf6—h5
21. c2—c4	Fd5—a8
22. Ba1—d1	Vd8—e7
23. Bd1—d6	f7—f5
24. Vg4—d4	Fa8—c6
25. f3—f4	Bf8—b8
26. Fa6—b5!	Fcb×b5
27. c4×b5	Bb8×b5
28. c5—c6!	sötét föladta.

(*) Zenekari hangverseny a Lifka moziban. A helybeli orosz katonazenekar f. hó 14-én szombaton este a rendes mozi előadás keretében nagy hangversenyt rendez. A helyárok a zenekar javára mérsékeltlen fel lesznek emelve. A hangversennyel egyidejűleg kerül bemutatásra Gunnar Tolnacs gyönyörű filmjátéka „Maharadzsa gyöngye III. r. A műsornak ígéreköz hangverseny iránt nagy az érdeklődés.

VADOSHÍJEDŐS GYÖGYÜRDŐ

PROVENSADI PANGISO RENDSZER. KÜTÜNG ELIATÁS ÉS SZIGOR. ÉZAKKÉZELÉSEK, BŐSÜTÉDŐK, NYDRÓ, HÉZAPIA, BÜNKÉN—LABORATORIUM, KVADLAMPÁ, DIATHEZMA ÉS VILLAMOS KEZELÉSEK. ALBANO FÜRDOÓRVS. NYITVA EGÉSZ ÉVBEN FELI KURA.

A nagy parthie

les Sándor, a kártya mágusa, az összes okkult kártyatudományok tudora. A világ összes kártyajátékait ismeri, integrál számítások alapján állapítja meg a nyerési esélyeket, — s állandóan veszti. E képen ő és Acél Adi bácsi közrefogják Kerényi Sándort, a palit... A játék végén Kerényi nyer ugyan, de dr. Szulesnek meg van a vigasza, ő tudja, hogy már a XVI. századbéli manheimi kódexben benne van, hogy rossz kabalá, ha az embert kártyaközben

zasi ág haragszik rá: a rendőri riporterek meg a csavargók. A rendőri riporterek azért, mert Somborban nincs rendőri hír. Kupuszinán több betörés, utonállás, bicskázás fordul elő, mint Somborban, ahol egy kapu alá tett csecsemő is rendőri esemény. Hogy miért haragszanak rá a csavargók? Ezek komolyan neheztelnek. Annymita, hogy gunyverset is faragtak róla. Így kezdődik: Erre min a vasgyuró, jó lesz pajtás, ha elbuvó...

Sombor, Kralja Aleksandra ul. 4.

Le a drágasággal!
10 százaléktól 40 százalékig
leszállított árak!

Tekintse meg kirakatunkat.

Sombori Bőrgyár R.-T.

Gyárt elsőrangu talpbőrt, blank és huzó bőrt, fekete, barna tehén és borju bőrt.

Telefon 345.

Telefon 345.

7417

Uj fűrésztelepünk Apatinban

üzemét megkezdte. Ajánlunk asztalosírut és egyéb fűrészelt anyagot megrendelés szerinti méretekben.

Minden megrendelést azonnal szállítunk

KISS PÁL és TÁRSAI, SOMBOR

RODER DEZSŐ
MEZŐGAZDASÁGI GÉPRAKTÁRA

SOMBOR
TELEFON: 89.

HOTEL SLOBODA
SOMBOR

Kényelmes, tiszta és modern berendezéssel

70 szoba
ELSŐRANGU ÉTTEREM

A kávéházban naponként
FILHARMÓNIKUS ZENE

BUTOR

EBÉDLŐK	A LEGEGYSZERÜBB ÉS LEGFINOMABB KIVITELBEN	BŐRGARNITURÁK
Hálószobák	A LEGNAGYOBB VÁLASZTEKBAN KAPHATÓK	Matracok, Karnisok, chaislongok
URISZOBÁK	Sombori Butoripari	Ágy- és asztalterítők
IRODA-BERENDEZÉS	Árucarnok	Gyermekkocsik
Konyhaberendezések, előszobák	Szövetkezetnél	Kerti garnitúrák és utazókosarak

SOMBOR
Telefon 50. Péter Király-ut 20. — Saját ház. Telefon 50.

GRANUM R.T.
SOMBOR. Központ: OSIEK.

Fiókok: SOMBOR, ZÁGRÉB, SARAJEVO.
Sürgőnycim: GRANUM. Telefon szám: 55.
Üzletágak: Gabona és liszt.

SZLÁVY OSZKÁR **SOMBOR**
Fő-utca

vas, szerszám és konyhaberendezési üzlet, koks és kovács-szén lerakat.
Telefon szám: 15.

Országos Hitelbank Részvénytársaság Sombor

A bank- és takarékpénztári szakmába
vágó mindennemű ügylettel foglalkozik

Fa- és gabonaosztály

Alaptőke K 6.000.000

Elsőrendű külföldi bankösszeköttetések

Alaptőke K 6.000.000

7443

Konyovics Száva

Telefon 1—31. Sombor. Telefon 1—31.

TEXTILÁRUK

a legnagyobb
választékban.

!! Mélyen leszállított árak !!

HALLÓ!

Forduljon be

Cvrkušić Lázár Sombor

Telefon 29.

nagykereskedő cég fűszer és csemegeosztályába s tekintse meg az idei téli szezonra most érkezett cikkei.

Leszállított árak!

HALLÓ!

Ehrenfreud Árpád Sombor

női szabó Avram Brazović ulica 10.

Itt készülnek a legújabb szabású toilett darabok

**bécsi és párisi divat után
jutányos áron.**

Klein Vilmos és Tsa

rövidáru nagykereskedés
kötőgyár
Sombor

RACIĆ GYÖRGY SOMBOR

NAGYKERESKEDŐ

Princ Djordje-ul. a nagy szerbtemplommal szemben,

TELEFON INTERURBAN 2—25.

Kereskedők, szatócsok, valamint magánosok részére a legmegbízhatóbb és legelőnyösebb bevásárlási forrás.

Fűszer, gyarmatáru, csemege, déligyümölcs, festék, cement-festék, lakkfesték, lakkok, ecsetek, linom amerikai petróleum és a többi összes szakmába vágó cikkek.

GYÁRI ÁRAK!

Mozigépek és alkatrészek

legelőnyösebb bevásárlási forrása:

Teltsch Gáspár Sombor

SOMBORI ELSŐ SZÁLLITMÁNYOZÁSI ÉS KERESKEDELMI R. T. SOMBOR

ezelőtt Holczer Márton.

Elvállal mindennemű fuvarozást.

Telefon 216.

Fényképészek és
sportegyletek
legjobb beszerzési
forrása.

NAGY IMRE
SOMBOR
KRALJ ALEKSANDRA ULICA.

Foto-, Sport-,
Fényképészeti
cikkek.

Palanacski Radivoj

pamut és rövidáru kereskedése
Sombor, Szent György tér.

Mélyen leszállított árak
mellett nagy választékot tart az összes
angol és francia pamutokból
(D. M. C.) fonalakból,
cérnából (eredeti Clark)
és műselyemből

Ös raktár harisnyákban
(pamut, cérna, flór, selyem)
és téli kötött árukban,
férfi divat cikkekben.

Hegedüs Oszkár
rövidáru nagykereskedése
Sombor.

Szövött-, kötött áruk, svájci himzések, szallagok,
dizsműáruk stb. állandó nagy választékban.

Az olcsósági hullámnak
megfelelő árak.

Orient Papíráruugyár - Bezdan

Gyárt papírzacskókat, pörkölti kávé-, tea- és kakao-csomagolásokat
cégnyomással — főbb színben — a legmodernebb kivitelben

Keszler Dezső órás, ékszerész
és vésnök **Sombor**

Menyasszonyi ajándékok nagy választékban. Javitások jutányos árban

A Bácsme gyei Napló sombori fiókja:
Kultura, Párisi-utca - Telefon szám 16

**Kölcsönponyvák,
zsák**

ponyva, zsinég és kötélárúk
kárpitós
felszerelési cikkek
jutányosan beszerezhető

Rein Izsó Sombor,
Weidinger-palota. Telefon szám 133.
Kérjen árjegyzéket.

Elefánt

Szálloda

Sombor

Kényelmes, tiszta szobák. Elsőrangú étterem.
Esténként kabaréelőadás.

Tulajdonos:

Grünbaum Aladár.

A sombori előkelő közönség legkedvesebb találkozó helye

Günberger cukrászdája

Kraj Petra utca.

Kaphatók a cukrászipar legkiválóbb és legizletesebb
készítményei.

KÖTÉLGYÁR

Telefon 19 **SOMBOR** Telefon 19

Gyárt mindenféle kender és
kötélárut,

különlegesség: angol cipészfonál

Levél- és távirati cím:

Gombos Lajos, Sombor
Postafiók 41

Gombos Lajos

textil ipar
és kereskedelmi vállalata
Sombor

Kender-, len-, jutta- és gyapju
mezőgazdasági és technikai textil-
árak szaküzlete

Zsákok, ponyvák,
spárgák, és kötélárak.

Hevederek, zsinórok,
kender tömlők, lótakarók
nagy választékban.

IDEAL BOUGIES GYERTYAGYÁR

Gombos Lajos
Sombor

Telefon 19.

Levél és táviratcím:
GOMBOS LAJOS SOMBOR
Postafiók 41.

Készít mindenféle hintókat
és szakmábeli javítá-
sokat a legolcsóbban.

ELSŐ SOMBORI KOCSIGYÁR

Telefon: 19.

Kárpitos osztálya
vállal bőrgarnitúrákat és
az összes szakmába vágó
kárpitos
munkákat.

LICHT SALON SOMBOR

Nagy raktár a legkülönbözőbb választékban férfi és női kalapokban
Bársony, cilinder selyem, panett
selyem, valódi párisi modellek
Férfi és női kalap átalakítások!

HODOSI LAJOS

gabona és terménykereskedő

SOMBOR.

Sürgönycim Hodosi.

Telefon szám 291.

Üzletágak: Gabona és őrlemény

D. J. Radanović i Kompanija D. D.

Filijala Sombor.

Sürgönycim: RADAKOMP.

Telefon: 234.

Központ: OSIJEK.

Fiókok: SOMBOR, SARAJEVO.

Vesz és clad: Gabonát, lisztet és fát.

Ne mulassza el megtekinteni Somborban a

WEIDINGER-CÉG

világvárosi színvonalon álló

fűszer és csemege üzletét.

Slavenska Banka D. D. Zagreb

Telefon: Igazgatóság 108

fiókja Sombor

Telefon: Pénztár 37

Sürgönycim: Slavenska

Alaptőke . . K 150.000.000.—

Sürgönycim: Slavenska

Tartalékok . K 50.000.000.—

Betétek . . . K 500.000.000.— felül.

Fiókok:

Beograd, Bjelovar, Brod n/S., Celje, Dubrovnik,
Gornja Radgona, Kranj, Ljubljana, Maribor,
Murska Subota, Osijek, Sombor, Sušak, Šabac,
Šibenik, Velikovec i Uršac.

Affiliációk:

Budapest: Balkan Bank r.-t. — Split: Jugosla-
venska Industrijska Banka. — Wien: Bankhaus
Milan Robert Aleksander.

Kirendeltségek:

Rogataška Slatina, Monostor (Baranya),
Skoflja Loka.

Teljesít minden a bankszakmába vágó megbízást.

Elfogad betéteket legelőnyösebb kamatláb mellett folyószámlára, betétkönyvre és teljesít vissza-
fizetéseket felmondás nélkül. — Finanszíroz kereskedőket és ipari vállalatokat, — Amerikai osztály.

Mint a Pénzügyministerium által megbízott intézet a legelőnyösebb feltételek mellett teljesít
tőzsdei megbízást és állít ki devizabiztosítást („uverenje“-t exporteurök részére).

Zadruga Bačkih Poljoprivrednika
Bácskai Mezőgazdák Szövetkezete
Genossenschaft Bacskaer Landwirte
Sombor, Kraj Petra ul. 43/a. Telefon 192.

Fogyasztási és értékesítő szövetkezet. Alakult 1918. május 25.
Tagjainak száma 6117, a befizetett üzletrészek száma 8645. —
Fennállása óta megalapította B. B. Vármegyei Gazdasági
Egyesülettel együtt a Gazd. Biztosító Szövetkezetét és a
Cséplőtulajdonosok Szaksztyát.

SOMBORI HENGERMALOM

Sürgőnycim:
Hengermalom Sombor 56.

R.-T.

Telefon számok:
56., 149., 338.

Bácska legnagyobb és legmodernebbül
berendezett gőzmalma.
Napi őrlőképesség 1200 métermázsa.

ZETA D. D.

LEGFINOMABB KOZMETIKAI és HÁZTARTÁSI CIKKEK

GYÓGYSZER- és TÁPSZERGYÁR

Telefon 77 **SOMBOR** Telefon 77

Fodrászok legolcsóbb bevásárlási forrása

Raić Mihály Sombor

Arufuvarozás

Kraljevica Gjorgje ulica 8.
Telefon 8.

Telefon 8.

Butorszállítás.

Saját butorkocsi és Bizomány

Tejeskannák

Tejfőzőgépek

Sajtoltpor

és egyéb tejgazdasági cikkek és gépek.

SZELES LAJOS, SOMBOR
az „ALFA SEPARATOR“ vajvodina képviselete.

Mezőgazdasági és Keres-
kedelmi R. T. Sombor
Sürgőnycim: Mék. Telefon 244.

Gabona és liszt- export.

Az Adriai Biztosító Társu-
lat Trieszt (Riunione Ad-
riatika) sombori kerületi
főtigynöksége.

Perzsa szőnyeg és gobelin

szövő műhely

Klein Olga Sombor
Kalap-utca 12.

BEOGRAD KÁVÉHÁZ

Sombor.

Az előkelő közönség találkozó helye.

Esténként

elsőrangu cigányzene

és

ingyen tombola játék.

Tulajdonos:

Lukács és Kertész

7438

Kaufmann Emil Sombor

„Női Kézimunka Ipar“

Kézimunka különlegességek * Művészi
összeállítású storkok, ágyceritők és
gobelinek. * A legmodernebb teljes ke-
lengyék készítése jutányos árak mellett.

7410

Scheurer Gáspár

órák és ékszerész, Sombor

Órák, ékszerek, menyasszonyi ajándékok.
Saját készítményű ékszerek
a legolcsóbb árban.

A legmagasabb áron veszek tört aranyat,
briliánsokat és drágaköveket.

Schlieszer testvérek divatáruháza

Sombor

Divatkelme és
divatselymek nagy raktára

KOHN L. és FIA

fakereskedők Sombor
Alapítatóit 1889.

Mindennemű asztalos és építő fa-
anyag raktára.

Legolcsóbb beszerzési forrás

Kralja Petra ul. 45.

VEDOMIN

OROSZ TÁPKÉSZÍTMÉNY.

(Engedélyezve és szabadalmazva az S. H. S. király-
sághban és külföldön) kitűnő erősítő és gyógyítószer
gyenge szervezetűeknek. Vedomin-Emulzió ajánlatos
tuberculosiseknél, különösen tuberkulózisnál. Azon-
nal és biztos hatás. Vedomin-Pép kitűnő tápanyag
gyenge, vérszegény és skrofulózus gyermekek-
nek. Utókérdés, ahol gyors javulásra van szük-
ség. Vedomin-készítmények a legelső orvosok által
kipróbált és ajánlva. Számtalan elismerő levél
egyetemi orvosoktól és gyakorló orvosoktól. Vedo-
min minden jobb gyógyszerértében kapható.
Megrendelhető Vedomin-laboratóriumnál
közvetlenül:

Bograd, Gjorgjevo hírd.

Deutsch és Polacsek

divatáruháza Sombor

Ajánlja dusan
felszerelt raktárát**Őszi cikkekben**

Mélyen leszállított árak

**Kalap-
üzlet**7096
Jolánka Herr
Sabotica, Városház épület
Megérkeztek a legújabb
párisi és bécsi modél-
kalapok.
Olcsó árak.
Figyelmes kiszolgálás.**Bőrcipőfüzőt**Legjobb minőségben és
tehénbőr hulladékokat
ajánl olcsón**„HERODES“**bőráru gyár
Krapina (Hrvatska)**POPOV és ARSZENIEVIC****SOMBOR****KRALJ ALEKSANDROVA ULICA 3.**

Legnagyobb választék férfi és női

divatcikkekben!Ganz Villamos-Művek és a Magyar Fém- és Lámpaárugyár képviselője és lerakata: **ZWIRSCHITZ KÁROLY, SOMBOR Pariska-u. 10.****Villanyvilágítás, erőátvitel, önálló telepek készítése**

Telefon: 250

Villamos és műszaki cikkek nagybani eladása

Telefon: 250

GERGUROV DÁNIEL és FIA

ALAPITVA: 1821. SOMBOR. TELEFON SZ.: 93.

Tüzifa,
szén,
kocsz,
épületfa,
deszkák,
bükkfából
készített
faárúk.**„KULTURA“**könyv- és hirlapterjesztő vállalat
Telefon 16 SOMBOR Párisi-utca

A

Bácsmegyei Napló
sombori kiadóhivatala**HIRDETÉSEK**felvétele a Bácsmegyei Napló és a világ
összes lapjai részére eredeti
kiadóhivatali árakon.

Az összes könyvujdonságok dus raktára.

Preradović és Társa Sombor

gabona és faüzlete

Telefon: 3-13.

Sürgőnycim: Preda.

„IRIS“ EÉM és PLÉNÁRII IPAR
Ing. Faith Ferenc, Novisad

készít elsőrangú kivitelben:

SZOBAKÁLYHÁKAT fa és szénfűtésre, lemezköppennyel, schamottebetéttel.
FÜRDŐKÁLYHÁKAT schamottebetéttel, fa és széntüzelésre, fehérre fényezve.
FÜRDŐKÁDAKAT horgonylemezről. GÖMBÖLYŰ LEMEZKÁLYHÁKAT
főzőkarikával, egyenes füstcsöveket az összes méretekben, francia könyökö-
ket, süőitket, kéményajtókat, kéménytoldozókat fekete vagy horgonyzott lemez-
ből (széltakas), vízvedreket horgonyzott lemezből. FELVONÓSERLEGENET
az összes méretekben. HORGANYGOMBOKAT, HORGANYOSZLOP-
DISZKEKET, HORGANYRÁCSRŐZSÁKAT. Vasalásokat kárpitosok részére.
Különböző egyenes és gömbölyített párkányokat.

LEMEZZSINDELYEKET kupolafedéshez.

TÜZIFAWAGGONTÉTELBEN AZONNALI
SZÁLLÍTÁSRA KAPHATÓ
COMMERCIA D. D.-nél OSÍJEK
TELEFON: 520. SZÁM.Erteszem a tisztelt ve-
dőimet, hogy**ecetgyáramat**I. Vojnovičeva ul. 5. alá
(Pestköz, a városi ber-
palotával szemben) he-
yeztem át.
Ugyanott paprikának
való hordók olcsó árban
kaphatók.

Kemény ecetgyáros

KIZÁRÓLAG NAGYBAN! KIZÁRÓLAG NAGYBAN!

TRIKOTÁRUK
BERLINI KENDŐK
HARISNYÁK és
ZSEBKENDŐK

a „Britania“ Weni Ernyőgyár

KIZÁRÓLAGOS KÉPV. ÉS LERAKATA

HIRSCHFELD BÉLA NOVISAD

Ürmény (Jermenska) ul. 3.

Telefon 402.

I. rendű

Csemegesajtokat

a legolcsóbb árban szállítok vasuton vagy postán, ugyanint va ódi Rohmadowits, Tirol-Csemegét, Trappistát, Ovarit és Gróit.

Saját telephemen, általam lesz előállítva, miértis kérem a tisztelt csemegések, valamint kavéházások és étteremtulajdonosok b. figyelembevételét. Aruim minőségéért, valamint tartósságáért felelősséget vállatok.

Tisztelettel:

TÓCH JÁNOS

vaj és sajtmeister sajtgyára
ČESTEREK SHS.

BUTOR-ÉS FURNIRGYÁR

TELEFON 50. APATIN TELEFON 50.

FÜRÉSZ- ÉS HÁMOZÓMŰ.

Készít mindenemű műbutort, irodai berendezés-t, könyha- és

KERTIBUTORT,

faszöget, vaskurnirt minden méretben, zárófaták zárólemezeket, ládákat és dobozokat minden méretben.

KUBIKUS TALICSKÁK

nagyban.

VILLAMOS LUXUSLÁMPA LERAKAT.

REICH VILMOS

FAKERESKEDŐ

VELIKI KIKINDÁN

KORNIS ZSIGMOND és MÁRTON aradi cég jugoszlaviai képviselése.

Ajánl prompt szállításra a legkülansabb napi árak mellett

prima tüzfát

prima berzovai-lalasinici darabos meszet, prima szilvölgyi kőszent

üzemek és viszonteladók részére.

TELEFON 79.

Elcserélném

vagy eladnám

Pécs, Mária u. 8. emeletes házamat,

Jugoszláviában fekvő ingatlanért.

Bővebbet: SÜLYOK IVAN OSIJEK I.

Ganduličeva 15.

Rejtvény.

A múlt számunkban közölt rejtvény helyes megfejtése:

ESIK A BUZA ÁRA

Helyesen fejtették meg 318-an.

A kisorsolt könyvjutalmat elnyerték: 1. Konyovits Milánka, Sombor. 2. G. Coljenko, Bela-Crkva. 3. Letić Lázár, Strga-Kaniža. 4. Molnár János, Bogojevo. 5. Neiser Audur, Apatin. 6. Katz Ignác, Zagreb. 7. Szőlőssy Mancsi, Subotica. 8. Moor Etelka, Subotica. 9. Agoraszto Katinka, Skoplje. 10. Schwartz Jólánka, Mohol.

Saját készítményü

női kötött kabát

női kötött ruha

leángarnitúrák

leányruhák

svetterek, s'ak

sapkák stb.

Gyapjufonál

eladás!

Üzlet: Pašičeva-ulica 8.

Üzem: Pašičeva-ulica 10.

Gőzfürdő mellett.

Eladás:

Nagyban! Kicsinyben!

Különleges kötött-szövött árak raktáron!

BECK JENŐ

kőtszővő üzeme Subotica, Pašičeva-ul.

ILLATSZERTÁR

biztos engros vendőkörrel, Bácsmege egyik legnagyobb városában nagyforgalmu engros üzletre is bevezetre, üzleti berendezéssel együtt haláleset miatt azonnal eladó. Az üzlet a város főterén, a legforgalmasabb helyen van. — Cím a kiadóban.

FRISS TÖLTÉSÜ

SALVATOR-VIZET

ajánl eredeti árak mellett

COMMERCIA D. D. SUBOTICA

August Schultes Salvator forrás-vállalat vojvodinal képviselése és raktára.

Garantált és szakemberek által kipróbált

40%

fűtőanyagmegtakarítás, szabadalmazott és bármely kályhához, sparkerdhez alkalmazható

„STEDISA“

készülékkel.

Központi iroda Novisad, Kralja Petra ul. 11.

Képviselők kerestetnek.

A lakosság figyelmébe!

Mindenki saját érdekében őrizze meg szilva, körte, cser alma, seprő, bor s törköly cefrjét. Ne adja el, mert pálinkáját saját udvarában kifőzheti belőle, hogy ha a Frank Pál mozgó pálinkafőző kazánján főzete.

Ott a helyszínen főzők saját engedélyemmel ingyen.

Cefrjét már is a legfedvezőbb feltételek mellett főzheti ingyen főzési bárcával. Bármilyen kis mennyiséget is főzők a helyszínen. Törkölyt, seprőt, a legmagasabb napi áron veszek, vagy 22 fokos pálinkára becserelek, — bárhonnan saját kocsimon hazaszállítom.

FRANK PÁL

PÁLINKAFŐZŐNÉL

SUBOTICA, SENČANSKI-PUT 34.

TELEFON 270.

7/29

Hol lehet legolcsóbban vásárolni?

HÁZTARTÁSI CIKKEKET

NAGY JÓZSEF

kefc, meszelő, kosár és háztartási cikkek

kereskedésében, Stroumajerova ul. (Huspiacz). 7.

DUS RAKTÁR:

Konyhafelszerelések, zománcozott főzőedények paradicsom- és LISZTSZITÁK, konyhamérlegek berndorfi alumínium edények, alpaca evőeszközök, ruháskosár, kupé- és utazókosarak, kertibutorok vesszőből, kokusz és gyékény lábtörők, fűkosarak, szénlartók és mézárósszivatorok stb.

Kézműárak

Legolcsóbb
nagybani
forrás

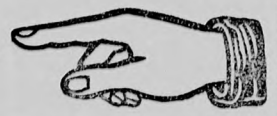
LIBERTAS R. T.
ZAGREB

Frankopanska 4. — Zrinjevac 15.

VELOUR SZÖVETEK

női höpényeknek nagy választékban, rendkívül olcsó árban kapható
LÖWY TESTVÉREK DIVATÁRUHÁZÁBAN
SUBOTICA

SZABAD VÁMRAKTÁR

Szuboticán

Özv. Halbrohr Sándorné és Tsai szállítóknál.
Telefon: 10, vasúti kirendeltség 71, éjjeli szolgálat 570.

Tisztelettel értesítjük üzletfeleinket, hogy a beogradi vám-
igazgatóság 56983. sz. engedélye alapján a Badaličeva ulica 6
szám alatti raktárunkban el nem vámoltt árukat beraktározhatunk.
Bővebb felvilágosítással szívesen szolgálunk.
Szíves pártfogást kér

teljes tisztelettel

Özv. Halbrohr Sándorné
és Társai
szállítási és bizományi üzlete
Subotica.

Nősülni óhajt

Keresztény 36 éves önálló
kerekedő, — ösmeretség
hiányában ezuton óhajt
megismerkedni, szerény,
jóléltű, idősebb leányai
vagy fiatal özvegygel, egy
yermeke nem határoz,
némi hozomány megki-
vántatik. Levelek „Vide-
kiek előnyben“ jelűe alatt
Pallas hirdető iroda Su-
botica, Jellašičeva ul. 3.

Nagy vagyonnal rendelkező

27 éves fiatalember
nősülne. Ismeretség hi-
ányában ez uton óhajtana
megismerkedni. Kizáró-
lag házias, disztingált
uril leányokkal. Hozomány
mellékes. Levelek „Elet-
jelűe alatt „Pallas“ hir-
dető - vállalat, Subotica,
Jellašičeva-ul. 3. 7353

LISZT

0-ás 20:30 K
Főző 19:30 K
Rozs 17:50 K
Korpa 7:50 K
Uj tengeri dara 12— K
Árpadara 14— K
Lengyel-féle
Herzberger gőzmalomban
Telefon 157.

5 lánc prima szántóföld

kedvező fizetési feltételek
mellett
eladó.

Bővebbet iródamban
Dr. Biró Andor ügyvéd
Hit bank palota.

Szücsmunkák

férfi- és női szőrmegál-
lérok, mindentéle hélések
38 év óta fennálló elis-
mert jó műhelyemben a leg-
utányi időben készülnek.
Pártfogást kér

Spitzer József
szücsmeister VI. Vuko-
vičeva ulica 18. szám. Do-
hány fakereskedő mellett
levő utca.

HERMANN ÁRMIN
Telefon 598.

Friss tojást
a legmagasabb napi áron
vásárol
Kostiča-utca 1. szám.
(Manjilovics-ház)
Nagy tőzsde mögött,

Minden nap friss préselésű
kiváló minőségű

MUST

kapható, hordokint literje 11 korona.
Vaggon tételnél árengedmény.

Hirschl Oszkárnál
Maliszentmiklós, Senta mellett.

Ajánlunk raktárunkról:

Molino alsónadrágokat I-a
munkások számára.

Munkás zefir ingeket
sötét és világos színben.

Fekete klott munkás ingeket.
Fehér férfi ingeket.

Női fehéreneműt.

Női ingeket kézzel himzett.

Mindent a legolcsóbb árakon, leg-
jobb kivitelben és legjobb anyagból.

„ZE-HA“ hazai
fehéreneművarroda
Ilica 19. ZAGREB Ilica 19.
7087

RITKA ALKALOM!

IPARVÁLLALAT

Osijeken a város közepén, saját, masszív épületben, a leg-
modernebb gépekkel, kocsikkal felszerelve, családi okok miatt
ELADÓ. Vevőnek lakás áll rendelkezésére. Megkeresésekre
I. Janić, Osijek Trg Kralja Petra 7. válaszol. 7360

Háziasszonyok!

Ha szép aprított tizifát akar venni,
hívja fel a

4-17. és a 4. számú telefont.

Rum- és likőressenciák

kölni-vizek kimerve, francia parfümök, puderek
Lakner Drogeria, Subotica
Kralj Alexander-ul. a Hotel Nacionalnál szemben.

SPITZER J.
SZOBAFESTŐ és MÁZOLÓ
SUBOTICA
Strossmajerova-u 8

6193

22 lánc föld

Nagyfenyen
eladó.

Felvilágosítást nyújt d. e.
8—9 s d. u. 3—5 között
Dr. VERÉB GYULA
ügyvéd
Subotica, I. Senoa-u. 11.

Őszi- fajalma

vaggon fételekben (Rin-
fuza vagy lúdákban cso-
magolva) beszerezhető:
JULIO HOPFMANN
által Čakovec
Medjumurje Jugoslavia.
Interurban telefon 31,
Zagreb-Varaždinski
vasútvonalon.

Kézzel csomózott smyrna szőnyegeket

készít

Gyapjuipar r. t. Veliki Bečskerek, (Guttman gyártelep.)

KALORIA

TÖZELŐANYAGKERESKEDEŚ

Telefon 512 **SUBOTICA** Telefon 312
SENČANSKI PUT 18.

Száraz aprított bükk tűzifa, netto métermázsánként 196 korona.
Kívánságra házhoz szállítva.

ELADÓ

Gzemben megtekinthető, teljesen jókarban lévő Austro-Fiat gyártmányú 45 HP, 4 tonnás

teherautó.

Gergely Miksa és Társa cégnél
Novakanzsán.

Új mészégető Sentán.

A vasutállomás mellett levő mészégető remenődimet üzembe helyeztem és beremendi kőből fával égetett elsőrendű meszet azonnali szállításra ajánlok

KIRÁLY JÓZSEF SENTA

Tűzifa

waggonfételben azonnali szállításra jutányos árban kapható.

COMMERCIA D. D.-NŐL, SUBOTICA.

LJUBICA

CIPŐKRÉM

a legjobb a világon. — Gyártja:

H. SPIRIK,
FABRIK CHEMISCHER PRODUKTE
APATIN 6.

Fa- és játékhárugár

Braća Spitzer Subotica

Gyárt mindenemű játékarukat, szerviz

tálcákat háztartási cikkeket

Elvállal mindennemű faárú készítését.
Szállítás csak nagyban.

KALAPOK, SAPKÁK

elsőrendű minőségben legolcsóbb árban kaphatók

WEISZ HENRIK-nél

Subotica, Jelašičeva ul. 7. (Kiskápolna mellett)

Általános Közvevitőiroda

Balázs Arnold Budapest

VIII. Baross-u. 36. III. 25.

Közevitt: Házakat, birokoi, üzleteket, házaságot.
Elvállal: Diskrét megbízásokat.
Ütlevél, Export-import-osztály.

Szőlőtörköly

minden mennyiségben becsérélhető kisistön főzött pálinkáért valamint

boroshordók

kaphatók literenként félkiló szőlőért.

Frank Sándornál Palios
Haveria meztől.

Katonai ügyekben

felvilágosítást ad a szolgálati időre nézve

Katonai Felvilágosító Hivatal

Subotica,
Aleksandrova 9.

Vas- és fémöntvényeket gyárt, nikkelez és galvanizál

KRAUSZ

V.-Beckerek, a törvényeséki palota mellett.
Telefon 329. 5904

Keresse fel Subotcán saját érdekében Amerikához címzett vendégletmet. Igazán olcsó étlap árain mellett meggyőződik arról, hogy polgári konyhám igényeinek megfelelnek. Villásreggeli (zona) 2 dinár. Pontos felszolgálás. Különféle hideg italok. Kérthelység. Estéknél elsőrendű táncmuzikarszórakoztatja a közönséget. **Tisztelettel FUTOSEVIC M.**

vendégfős. Pašičeva u. 11
Gőzfürdővel szemben.
Ügyeljen a címre.

SPITZER GY.

VILLANY-VEZETÉK SZERELŐ ÉS LAKATOS

Vilsonova ul. 23. (Főpostánál, Jugobank mellett.)

Elvállal mindennemű szakmába vágó szereléseket, épület lakatos munkákat és javításokat.

Költségvetéssel bárkinck díjtalanul szolgál. Vidéki munkát vállal. 7453

Berkes F. Béla

könyvkötő

**KÜLÖNLEGES
DISZMUNKÁK
VÁLLALATA**

Subotica
oarátok temploma mellett

Készít minden e szakmába vágó munkát mérsékelt árak mellett.

Legújabb divat

szerint készítenek felöltőket és öltönyöket stb. a legszebb kivitelben, a legjutányosabb árban:

Müller és Turi

nriazabók

Subotica, Črnovića u. 2 (Szerb temp'om mellett) (Manolizics. ház)

Nizza

szappanok a legjobbak.

Dr. med. BURGHARDT IMRE

2 hónapi, a nőgyógyászat és a Röntgenológia terén töltött tanulmányutjáról hazatért és orvosi működését ismét megkezdte.

Röntgen-intézet **VRŠAC (Bánát)**
Lenon-utca 2.

Olcsóságai hullám!

70 koronáért legújabb modellek szerint formálok és tisztítok

férfi kalapokat.

Női kalapot is legolcsóbb árban készítek

Legutolsó divatu modellek megtekinthetők. Formázást és javítást elfogad

**„ADRIA” KALAPIPAR RÉSZÉRE
HAMBURGER SÁNDOR**

kelmefestő, Rudičeva ul.

Hangszeripar

Machnitz S. Subotica

Ivana Antunovića ul. Reichl palota mellett.

Az iskolai idényre

felhívom a t. szülők figyelmét elsőrendű külföldi gyártmányu

VONÓ és fuvó hangszerekre

Javítások szakszerűen eszközöltenek!

Hoffher és Schrantz

cséplőkészletek

1 drb. 8 HP 1921. gyártmány gyáriláncos magánjáró, 1 drb 8 HP 1908. gyártmányu **Express** mindkettő komplett gyári felszereléssel kapható

Löbl Samu és Fia cégnél Bač-Palanka.
Telefon 32.

ELADÓ

8 HP. Gál-lánca átalakított Magyar Állami magánjáró Clayton-Shuttleworth cséplővel, 6 HP Gál-lánca átalakított Hoffher-Schantz magánjáró 48" Marschall-cső lövel. — 5 HP Hoffher-Schantz gézlokomobil 1000 mm Hoffher-Schantz cséplővel 2200 mm. hosszú eszterlapad. — Schweininger József nép javító műhely Zsombolyva (Bánát) — Telefon 72.

Az ország legnagyobb zongora és hangszer raktára. — Részletfizetési osztály.

KAIN LAJOS

hangszerkészítő és nagykereskedő
SUBOTICA

HAJÓS LAJOS

VILIAMOSSZERELÉSI ANYAGOK ÉS KÉSZÜLÉKEK GYÁRA ÉS RAKTÁRA NOVI-SADON,

KRALJA ALEXANDRA-ULICA 17. SZ.
SÜRGÖNYCIM: „RELAIS“ NOVI-SAD.
TELEFON SZÁM 43.

VEZÉRKÉPVISELETEK:

Dr. Siegfried Guggenheimer Nürnberg, mérőműszerek és tachométerek gyára, Hajós és Szántó elektromosgyártó Budapest villamoszerelési anyagok és készülékek gyára, Koch & Sterzel Dresden transzformátorok gyára, Franz Kistorz Gommern szén és fémkefék gyára, Körting & Mathiesen Leipzig forgó váltóáramú árammérők és kandemlámpák gyára, Schott & Genossen Jena, „Stia“ árammérők gyára.

GANZ-MOTOR ÉS DINAMÓK BIZOMÁNYI RAKTÁRA

RAKTÁRRÓL SZÁLLIT:

mindenféle szerelési anyagokat és készülékeket, izzólámpákat, csupasz és szigetelt vezetéseket, szigetelő csöveket, valamint tartozékait, percellán árukat, dynamókat, motorokat, műszereket, számlálókat, magfeszültségű készülékeket, végül az összes gyengeáramú cikkeket.

Árajánlattal és mintával készséggel szolgál.

Fodrászok

legelőss bevásárlási forrása

KAICS PÉTER

fodrászati cikkek és illatszerek nagy raktára
Subotica, Rudičeva ul. — Telefon 147.

„RIBAG“

Jugoslavensko-njemačko trgovačko d. d.

Központ:

Zagreb, Kukovičeva ulica 15.

Sürgönycim: RIBAG.

TELEFON 5—20.

OSZTÁLYOK:**I. JUTA**

(zsákok, ponyvák, jutaszövőde, emballage stb.)

II. VASÁRUK

(mindenfajta vas- és pléhárak ipari- és építkezési célokra, mezőgazdasági szerszámok, háztartási cikkek stb.)

III. GÉPOSZTÁLY.

(ipari- és mezőgazdasági gépek.)

IV. VEGYÉSZETI CIKKEK.

(műbőr festékek és lakkok stb.)

V. BEVÁSÁRLÁSI OSZTÁLY.

(nyersanyagok, használt zsákok, vastörmelékek beszerzése.)

1032

Verseci borkülönlegeségek pincéje Novisad, az Uprava Fondova palotájában Njegoševa ulica 3. alatt megnyílt.

1192

„MARGIT“

Bilderrahmen und Holzspielwaren Industrie
Képkeret és Fajátékárugár

Rudolf Izsák & Co. Sombor

Partska ul. 12.

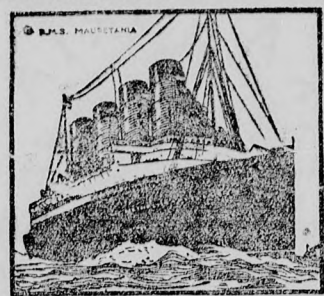
Telefon 150.

MEGNYILT

ujra a régi és jóhírnevű

SZEMMÁRY VENDÉGLŐ

Subotica, Jellašičeva ulica 6., Szent József gyógyszerár mellett. — Ocsó árak. — Figyelmes kiszolgálás. — Izletes konyha. Villás reggeli (zóna) Szíves pártfogást kér **SZEMMÁRY JÁNOS** vendéglős.

CUNARD LINE

Jugoszlaviai vezérképviselet
JUGOSLAVENSKA BANKA D. D.

Személy- és teher szállító szolgálat Cherbourg és Hamburgon át a világ leggyorsabb hajóin.

Tengeri út 5 és fél nap. Bővebb felvilágosítást nyújt: **Cunard Line Zagreb, Cesta B. 33.**
Sürgönycim: CUNARD Zagreb.

GRAND-VARIÉTÉ**MUSIC-HALL**

BEOGRAD, DE HOTEL OPERA

A felléniést keltő programban a következő számok szerepelnek:

1. RIEDOS CSALÁD.
 2. HUBO HUBO a közönség kevéncé új számokkal.
 3. MORANDIS, a csónakos ember.
 4. VESZÉLYES MŊY, újjáték a felvonásban.
- KEZDETE ESTE 8 ÓRÁKOR.
Vaadnapanonként 8. u. 3 órákor
MATINÉ.

ELADÓ**SZESZFŐZDEBERENDEZÉS**

gőzgéppel, réz főzőkészülékkel, maliganggal, stb. és 1389 hl. kádak.
Cim: Patria Serumintézet Subotica.
Telefon 60.

Egy 80 HP.

STABIL GŐZGÉP

magas és alacsony nyomású, kondenzátorral, kazánal együtt eladó. Még üzemben megtekinthető. — 2 db. kettős 50—55 cm. hosszú darahengerek megvételre kerestetik. Ajánlatok: **ČURUŠKI PARNI MLIN Čurug** (Bačka) körzetnek.

IRODISTA,

aki a könyvelésben jártas és a magyarnyelven kívül az államnyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja, azonnali beépésre kerestetik. — Sajátkezűleg írt ajánlatok a fizetési igények feltüntetésével „Vilamostelep“ Senta címre kértetnek. 7472

Üzletemben levő bazár, pipere, rövidáru, gyermekcipő és minden raktáron levő készletet — más vállalkozás miatt — mélyen leszállított árban kiárusítom.

STEIN i DRUG

Aleksandrova ulica 11.

Optalók figyelmébe!

Ingatlanforgalmi iroda közvetítéi birtokok, házak szőlők és egyéb ingatlanok eladását és vételét.
DECLEVA ENDRE PÉCS
Zsolnay Vilmos-utca 5. 7397

Nagy választékban

ÜVEG

ablaküveg

kirakatüveg

tetőüveg (dróttal és anélkül)

menyezetüveg

oromzatüveg (fehér és színes)

tükörüveg (fazettálva és anélkül)

minden vastagságban és méretben kapható

M. FRANK & Co.

Üvegipari részvénytársaság

Raktár: Kradjordjeva 82.
Telefon 24—03.

BEOGRAD
Sürgönycim: „VITRAGE“

Iroda: Balkanska 29.
Telefon 18-56.

SILSKIN

plüss, velour, siffon és Welvet-
bársony minden színben dus
választékban kapható
Pečerić Dániel
divatruházában
Subotica 8 Fő-tér.